Lisan derslerimiz
Bugün: Almanca
Yarın: Fransızca

HABER

5 Kuruş - Telefon: 23872

13 Ağustos 1937 CUMA

Sene: 6 - Sayı: 2004

Mayo Müsabakası
Kupon:
— 32 —
Bu kuponlar 45 adedini bulunca hepsi birlikte idarehanemize müsabaka listesi ile birlikte gönderilecektir.

Suriyede isyan var

Tayyareler isyan mıntakasında üç mevkii bombardıman ettiler

Halepte yakalanan mühimmat

Deirl zor 13 (A. A.) — Havas ajansı bildiriyor :
Evvelki gün asîler tarafından Amouda kasabasına karşı yapılan taarruz esnasında gümrük binaları yağma edilmiştir. Motörlü bir müfreze gönderilmişse de asîler daha evvel kaçmış bulunuyorlardı.
Takibata iştirak eden tayyareler, isyan mıntakasında üç mevkii bombardıman etmiştir. Djerirhc posta arabasının içindekilerle birlikte ortadan kaybolmuş olduğu bildirilmektedir. Halep istasyonunda dahilden gelen ve asîlere gönderilmekte olan mühim miktarda mühimmat ve kurşun müsadere edilmiştir.

Irak Kralı S. M. Birinci Gazinin, suikastın cereyan ettiği Musul tayyare meydanında alınmış bir resmi

Hatayda suikastler

Makineli tüfekle Türklere ateş açıldı. Hükûmet konağında bile cinayetler işleniyor

41 yaralı 7 ölü var

Antakya askerî kordon altına alındı, örfî idare ilân edildi

Bir çok Türkler ve halk mümessilleri memleketimize iltica mecbur kaldılar

Adana, 13 — Hatayda büyük bir karışıklık olduğu gelen haberlerden anlaşılmaktadır. Antakya şimdi kordon altındadır. Halk mümessillerinden Abdülgani Türkmen, Şükrü Balcı, Fevzi, Şükrü Melek, Türk hududuna iltica etmişlerdir. Müstemleke idaresi halk partisini dağıtmış örfî idare ilân etmiştir.

10 kişi hükûmet konağı içinde dövülmüş, Türklerle mücadele başlamış, Türk avukatlardan Sun'i kurşunla yaralanmış, bütün çarşılar kapanmıştır. Eski düzme mebuslardan Kuseyrî Mustafanın evinden makinelitüfekle Türklere ateş açılmış, 3 kişi yaralanmış, jandarmalar vaziyete hâkim olamamışlardır.

Mayo müsabakamız
Resimler bugün 2 inci sayfada

Suriyeden gelen bir komite Antakyada 41 Türk yaralamış, yaralılardan altısı ölmüştür. Türklere taarruz edilmektedir. Birçok Türkler hududlarımıza iltica etmektedirler.

Antakya Halkevi basıldı

Antakya, 12 (Hususî) — Dün sabah başlarında delege vekili olduğu halde memleketteki Türk faikiyetini çekemiyen müstemleke memurları, Antakya Halkevini bastılar, bir kasdi mahsusla hazırlanan bu baskında süngülü

(Devamı 4 üncüde)

Iraktaki fecî suikast

Erkânı Harbiye reisi ve hava kuvvetleri kumandanı nasıl öldürüldüler?

Suikast ferdî bir kin eseri mi?

Bağdat, 12 (A. A.) — Havas Ajansından:

Irak Erkânı - harbiye Reisi General Bekir Sıtkı ile Irak tayyare kuvvetleri kumandanı binbaşı Mehmet Ali Cevat geçen gece Musul tayyare meydanında bir nefer tarafından öldürülmüşlerdir.

Geçen sene iktidar mevkiinden uzaklaştırılan Başvekil Yâsin paşa ve hariciye nazırı Nuri Sait paşa

Bağdat, 12 (A. A.) — Havas Ajansından:

Dün akşam Musul tayyare meydanında alelâde bir nefer tarafından öldürülmüş olan Bekir Sıtkı Paşa El Askerî, Türk hükûmetinin daveti üzerine büyük Türk manevralarında

(Devamı 4 üncüde)

Feci suikastın kurbanı general Bekir Sıtkının en son resimlerinden biri ile umumî harbde Türk zabiti iken alınmış fotoğrafı

Talât Paşayı nasıl öldürdüm?

Katil Tehliryanın bütün melanetini anlatan itiraf ve ifşaatı

8 inci sayfamızda okuyunuz

Dış Siyasa:

Irak Umumî erkânı harbiye reisinin ölümü...

Yazan: *Şekip Gündüz*

Irak Umumî Erkânıharbiye Reisi General Sıtkının ve Irak Hava Kuvvetleri kumandanı binbaşı Cevadın Musul tayyare karargâhında kahbe bir suikaste kurban olup öldükleri haber veriliyor.

Dost ve müttefik Irakın vatandaşları arasındaki kin ve nefreti tasfiye etmek azmini gösteren iç politikasını ve bu politikanın müsbet inkişaflarını sevgi ve takdir ile takip etmekte olan Türkiye efkârı umumiyesinde bu elim hâdiseden doğan mateme çok hususî bir samimiyetle iştirak edildiğine inanmalıdır.

Ferdî suikast taunundan salim olmak gibi büyük bir içtimaî sıhhata sahip bulunan memleketimizde bu gibi hâdiselere, temayüllere ve temayül göstermiş olanlara karşı duyulan derin ve umumî nefreti burada bir daha tekrarlamak mevkiindeyiz.

Irak Umumî Erkânıharbiye Reisi General Sıtkı geçen 1936 yılı ilkteşrin ayının son haftası içinde iktidar mevkiine yükselmiş olan Süleyman Hikmet kabinesinin büyük taraftarların dandı ve bugün de Irakı idare etmekte büyük bir liyakat gösteren bu kabinenin giriştiği kökle işlerin sağlam bir müzahiri idi.

Irak Umumî Erkânıharbiye Reisi General Sıtkının şahsî meziyetleri, siyasî ve askerî hüviyetindeki bu kıymet ve muhtelif fırsatlarda memleketimize karşı izhar ettiği dostluklar, müttefikimiz Irakın, gönderdiği heyetin başkanlığına böyle ehemmiyetli bir kumandanını seçmekle Trakya manevralarımıza karşı gösterdiği nazik ve hassas dikkati tamamiyle tebarüz ettirmekte idi.

Türkiye Umumî Erkânıharbiye Reisi Mareşal Fevzi Çakmak'ın misafiri olmak üzere memleketimize mütevecciben Bağdattan hareket eden general Sıtkının Iraktaki son merhalede uğradığı bu feci âkibetten Türk ordusu kumandanlarının ve yüksek kumanda heyetimizin ve bütün askerî bünyemizin insanî bir azap duyduğuna şüphe edilemez. Gençliğinin bir çok güzel yıllarını aramızda yaşamış ve Irak ordusuna intisabından sonra siyasî sebeplerden dolayı memleketinden ayrılmağa mecbur olunca, epi uzun süren ihtiyarî menfa hayatını yine aramızda geçirmiş olan general Sıtkı bu beklenilmiyen, istenmiyen ve umulmıyan talihsizliğiyle dost ve müttefik Irakı ileri bir düşünceden, modern bir kumandandan, zeki ve azimkâr bir vatandaştan mahrum etmiş oluyor. Bu hal, Irak harp ve inzibat kuvvetlerinin müttefik ve dost bir devlete lâyık yüksekliğe ulaşmasını bir dostluk temennisi halinde daima izhar etmiş ve bu temenniyi daima muhafaza etmiş bulunan memleketimizin hissiyatiyle tam bir tezat teşkil etmektedir.

Irak Umumî Erkânıharbiye Reisi ile birlikte Musulda hayata veda eden Irak hava kumandanı binbaşı Cevadın askerî tayyarecilikteki büyük şöhretini ve bilhassa memleketindeki kıymetini burada tebarüz ettirmemek hata olur.

Binbaşı Cevat, bundan kısa bir müddet evvel Bağdat hükûmeti tarafından tayyare satın almağa memur edilmiş ve İtalyayı, Almanyayı dolaştıktan sonra yeni aldığı bir tayyare ile şehrimizden geçerek vatanına dönmüştü. O sırada kendisini İstanbulda tanımış olan havacılarımız için bu elim âkibet elbette acı bir sürpriz olmuştur.

Maalesef, pek yüksek bir menfi bilânçosu olan kanlı Musul vak'asının nasıl bir haydut plânının eseri olduğu henüz meçhuldür. Bununla beraber biz, bir erkânıharbiye reisine karşı yapılan bu suikastin bir neferin işi olacağına inanmamak vaziyetindeyiz. Tayyareci Cevadı ve general Sıtkıyı öldüren kurşunların mürettep bir siyasî hâdise olduğunu ve generalin tayyaresine kolaylıkla yaklaşabilmek için suiksatçilerin askeri üniforma giymiş bulundukların tahmin etmek daha doğru olur.

* * *

Petrol sahibi olmak bir türlü belâ, petrol sahibi olmamak bir başka türlü belâ... Iraktaki dahilî mücadelelerin, mevzii haydutlukların ve zaman zaman beliren emniyetsizliklerin petrol mücadelesine girişmiş yabancı menfaatlerin eseri olduğunu iddia edenlere inanmalı mı bilmem..

Şekip GÜNDÜZ

Üsküdar adliyesi yangını

Tahkikat devam ediyor

Üsküdar adliyesi dün öğleden sonra Üsküdar kaymakamlığı yanındaki eski tahakkuk memurluğu binasına taşınmağa başlamıştır.

Dün ankaz altından sulh hukuk, asliye ceza ve tebligat dairelerine ait bir çok evrak çıkarılmıştır. Fakat bunların ne derece işe yarayacakları henüz malûm değildir.

Kasalar henüz açılmamıştır.

Adliye Vekili Şükrü Saraçoğlu, dün öğleden sonra yanında İstanbul müddeiumumisi Hikmet Onat olduğu halde yanan Üsküdar adliye binasına giderek tetkikatta bulunmuş ve Üsküdar müddeiumumisi Tahsinden izahat almıştır.

Üsküdar jandarma kumandanlığından telefonla öğrendiğimize göre gece bekçisi Ali dün tevkif edilmiştir. Fakat müddeiumumî Hikmet Onat bu tevkiften malûmattar olmadığını söylemiştir.

Hâtıralar ve müşahedeler...

Üstad Ubeydullah ile son mülâkat

"Maltaya kavuşmak için kendi kendimi jurnal etmiştim !,,

Yazan: *Hüseyin Rüştü Tırpan*

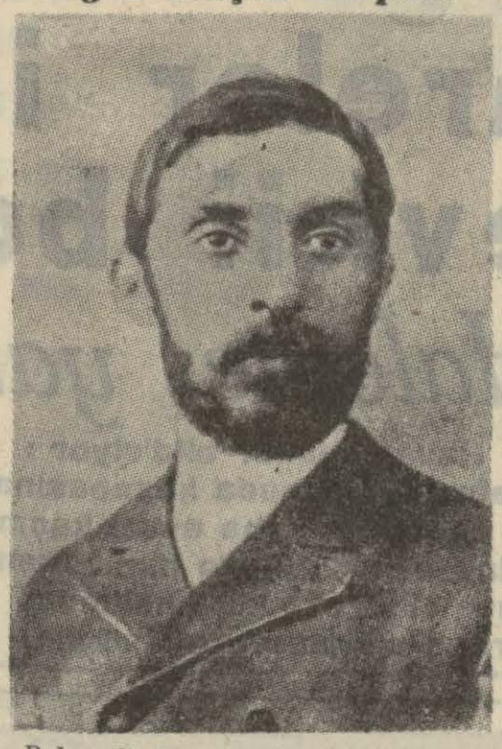

Rahmetli Ubeydullah Amerikadan döndüğü sıralarda...

Dostum şair Hüseyin Rıfat, Ubeydullah efendiden bahsederken:

— Bir gün gidelim, ben onu söyletirim, sen de not alırsın. Çok enteresan hatıraları vardır, demişti..

Sözleştiğimiz gün, yanımıza bir de fotoğrafçı arkadaş aldık, otobüse atladık, Maçka'da indik. Dağ yolunu tuttuk.

Güneş nemli toprağı öpüyor, ve toprak boydan boya bir buhurdan gibi tütüyor.

Bir yokuş indik. Bir bayır çıktık.. Ve büyük bir konağın kapısında durduk.

Bu eşikte kalbim çarpıyor, biraz sonra canlı bir tarih karşısında bulunmak heyecanının verdiği vecdiçinde şimdiden seviniyor ve helecan duyuyorum.

Manevî evlâtları bizi ne candan bir tehalükle karşıladılar. Hüseyin Rıfatın sorgusuna "Şerafeti Şerife,, vekili Esat efendinin büyük kızı munis bir sesle cevap verdi:

— Babam biraz rahatsız... Akşam hiç uyumadı. Haber vereyim.

Gelen cevap şu oldu:

— Bugün pek rahatsızım, affetsinler. Hüseyin Rıfat darılmasın. Gazeteci oğlumun da telefon numarasını alın, birkaç gün için de kendisine telefon eder, bir zahmet rica ederim. O zaman uzun uzun konuşur, sualllerinin cevaplarını vermeğe çalışırım.

Esat efendinin değerli kızlarile konuşurken, sözlerimiz hep Übeydullah efendiye intikal ediyor, hayatı hakkında bazı malûmat toplamaya çalışıyordum. Maalesef şimdi isimlerini hatırlayamadığım ve notlarımın arasına kaydetmemek günahını işlediğim bu nazik, zarif ve çok zeki gözlerinin içinde zekâ ışıkları parlayan kızların en büyükleri:

— Gazeteleri okumayı hiç ihmal etmez, diye söze başladı. Her sabah muntazaman okur. Yalnız pek titizleşti. Hafızası pek kuvvetli. Altmış, yetmiş yıllık vakaları, hâdiseleri bugünkü gibi hatırlıyor. Denilebilir ki, binlerce insanın hafızaları bir araya toplanmışta onun dımağına sokulmuş.. Sonra hangi bir vakayı anlatsa muhakkak o vakaya uygun bir fıkra, ibretâmiz bir hikâye anlatmadan duramaz. Nerede bulunsa, nerede yarım saat, bir saat otursa muhakkak sekiz on fıkra söyler. Bugün size, birçok insanlar içinde söylemiş olduğu bir fıkrayı mümkün değil, siz varken tekrar etmezdi.

Ta elli yıl, belki de daha fazla.. Ailemizle dost olmuş, odur, budur, bizimle oturur. O gündenberi evimizde bir köşesi vardır. Bir bakarsınız kaybolur, üç, dört yıl gözükmez, sonra birdenbire meydana çıkar. Burada bulunmadığı günler odası daima kapalı durur.du..

* * *

Üç, dört gün sonra, bir telefon daveti beni üstat Übeydullahın karşısına çıkardı. Bu ziyaretim o kdar ani oldu ki, ne Hüseyin Rıfata haber verebildim, ne de beraberime bir fotoğrafçı arkadaş alabildim. Bu hatıra bir yıl evveline aittir.

Mülâkatımı, o gündenberi neşretmek nasip olmadı. Çünkü, onu yatağında, odasında, manevî kızlarının arasında gösteren birkaç resimden mahrumdum. Birkaç poz çektirememiştim. Ne zaman bir fotoğraf yolladıysam, üstat ya hastaydı, ya yorgun veyahut uykuda... Sinirli ve titiz olduğu günler onunla hiç konuşulamıyordu.

* * *

Dün, sabah gazetelerinde, onun öldüğünü okuduğum zaman, sonsuz bir sızı içinde kalbim yandı ve kanadı. Talisiz röportajı hatırladım.

Onun sağlığında bastıramadığım bu yazıyı, bir kelimesine dokunmadan ölümünden sonra neşrediyorum.

* * *

İpek gibi yumuşak ve parlak bir ak çerçive içinde seksen yılın izlerini taşıyan tertemiz bir yüz: Übeydullah... Beyaz sakalların satırladığı, buruşukların noktaladığı bir tarih sayfasına bakıyorum.

İlk sorguma biraz düşündükten sonra:

— 1893 yılında ilk defa Amerikaya gitmek üzere İstanbuldan Marsilyaya hareket eden Fransız vapurlarından birine nasılsa atladım. Mart ayında ve salı günüydü.

Diye cevap veriyor, ve tarih gibi ihtiyar, tarih gibi ancak uzaktan işidilebilen bir sesle devam ediyor:

— Ben daha gitmezden evvel o sene İstanbulda büyük, şiddetli bir kış oldu. Haliç donду. Galatadan İstanbula, İstanbuldan Galataya denizden yürüyerek kediler geçti. Sabahleyin güneşin tulûile buzlar çözülürken köprüden seyredenler arasında ben de bulundum.

— Hürriyet mücadelesine nasıl karıştınız O zaman kaç yaşındaydınız?

— Çocukluğumdanberi zulme karşı isyankâr bir ruh taşıyordum. Tıbbiye mektebine girdiğim zaman, istipdada karşı sonsuz bir kin duymaya başladım. İşte hürriyet mücadelesine başlangıç tarihi... Altmış yılı geçen bir başlangıç... İşte bunun için memleket memleket dolaştım. Cebimde on para olmadığı halde Amerikaya, Fransaya, şurayа buraya gittim. Bir serseri gibi dolaştım. Marsilyaya giderken sırtıma üç kat çamaşır giymiş, elime şemsiyemi almış, yola öyle çıkmıştım.

Beni derbederliğe ve serseriliğe sevkeden memleketimde hürriyet olmaması idi. Ben zulme ve istibdada isyan ettiğim için hapishanelere atılıyordum, menfalara gönderiliyordum. Ve onun pençei tasallutundan kurtulmak için diyar diyar dolaşıyordum. Ve hatır ve hayale gelmez mahrumiyetlere katlanıyordum.

— Kaç kere tevkif olundunuz? Hangi hapishanelerde yattınız? Kimler vardı yanınızda?..

— Bunun sayısını Allah bilir! Yatmadığım zindan, hapishane kalmadı. Yanımda kimseler yoktu. Çünkü tecrit edilmiştim. "Efkârı muzırra eshabından,, kaydile, yanımdakileri de izlal ederim diye yanıma kimseyi koymu yorlardı.

Hüseyin Rüştü Tırpan

(Sonu yarın)

Arabsaçı

Gümüş takımların çalınması!

Bu bir polis bilmecesidir.

Ev sahibesile polis komiseri arasında böyle bir mükâleme cereyan etti:

— Kocamla beraber, resmi geçidi seyretmekten sonra, öğleye doğru eve dönödük ve bütün gümüş takımlarımızın bu iki saatlik gaybubetimiz esnasında çalınmış olduğunu hayretle gördük.

Komiser sordu:

— Yalnız gümüş takımları mı?

— Evet.

— Anladım. "Gümüş Hasan,, in işi olacak. böyle hırsızlıkları hep o yapar. Onu bir bulalım da, üst tarafı kolay.

İki gün sonra "gümüş Hasan,, karakola celbediliyor ve komiser şöyle diyor:

— Son hadisede senin parmağın var, Hasan!

— Ne demek istediğinizi anlamıyorum, komiesr.

— Canım, pekâlâ biliyorsun ki, bir hayli gümüş takımı çalınmış bundan henüz hiç kimseye bahsetmedim..

— Yanılıyorsunuz bay komiser. Benim bu işten katiyen haberim yok.. Esasen pazar günü ben resmi geçitteydim ve tam Taksim âbidesinin önündeydim. İsterseniz arkadaşlara sorun.

— Mükemmel! Şu halde seni tevkif ediyorum. Çünkü hırsızlığı senin yaptığın veya hiç olmazsa bu işte parmağın olduğu meydana çıktı.

Komiser "gümüş Hasan,, in muhakkak suçlu olduğunu nereden anladı?

Bunun cevabını düşünün bakalım bulabilecek misiniz. Bulamazsanız, biz yarın yazacağız.

Acaip bir taksim

Tamamile 7 rakamlarından mürekkep bir adet 199 sayısile kabili taksimdir.

Hesap ameliyesini yapmadan maksudun son dört rakammı bulabilir misiniz?

Bu bulmacamızın cevabını yarınki nüshamızda bildireceğiz.

Hayata dair

Çöl şairi

GEÇEN gün bay M. Turhan Tan, yeni yetişen neslin iyi şiirler yazamadığını - bir edebiyat mualliminden naklen diye - söylüyordu. Bu aczin sebebini gençlerin, mekteb çocuklarının eski şairlerimizi değil, son yılların serbest nazımcı şairlerini okumalarında buluyor. Öyle örnekten anlatıyordu: Arab hükümdarlarından birinin huzuruna bir bedevî şair gelip kasidesini okumuş; bunda hükümdarı, köpeğe, ata, deveye benzetmiş. Etraftakiler adamcağızın başına bir belâ gelmesinden korkmuşlar amma melikte gazab asarı değil, bilâkis daklarında bir tebessüm belirmiş. Şaire şehirde bir ev verilip ikram edilmesini buyurmuş. Bir sene sonra ona yeni bir kaside ısmarlamış: bu sefer şair, hükümdarı teşbih edecek daha iyi, daha münasib şeyler bulmuş. Melik: "Şair beni, çölde gördüğü en kıymetli şeylere benzetmişti; şehirde yaşayınca onlardan çok üstünlerini görüp öğrendi, şimdi onlara teşbih ediyor" demiş.

Bu hikâye çok hoşuma gittiği için onu bir kere de kendim anlatmak istedim; fakat sırf onları okuyup kendi zusuna dayanamadım. Fakat bay M. Turhan Tan'ın bundan çıkarmak istediği neticeyi kabul edemedim. Ona şairlik heveslisi gençlere eski divan şairleri veya Edebiyatı-Cedide'cilerin eserlerini okutacak olursak kendilerine daha iyi örnekler edinip daha iyi manzumeler yazabileceklerini sanıyor. Ben ise, ne yalan söyliyeyim? yeni şairlerimiz arasında - gerek hece vezni ile, gerek serbest nazımla yazanlar arasında — eskilerden üstün şairler bulunduğuna kaniim. H. İ. Dinamonun *Deniz feneri* adlı kitabını — bir gencin eserinde görülmesi tabii olan kusurlara rağmen — eski divanlarımızın çoğuna belki de hepsine tercih ederim. Bir Cahid Sıtkı Tarancı'yı, bir Ahmed Muhib Dranas'ın öyle manzumelerini bilirim ki Edebiyatı - Cedide'nin bütün "evrakı leyal" inderek öz zenginliği, gerek şekil temizliği ile - kat kat üstün olduklarında hiç şüphem yoktur.

Divan şairlerimiz, onlardan sonra gelenler çöllerde yaşamış kimseler değildi; fakat sırf onları okuyup kendilerine örnek edinmek istiyen gençler, çölde yaşamışa dönerler. Şiirin durgun bir su, şairin bir kere açılmış hazineyi istismara mahkûm bir adam olduğunu zannederler. Evet, köpeği methedecekleri kimseyi ata, deveye benzetmezler; fakat teşbihlerini kitablardan, kitablar çölünden almağa kalkarlar. Halbuki şiir daima geçen hayatta, yaşadığımız hayattadır. Durgun değil, daima değişir. Şeyh Galib: "Ben açtım o genci, ben tükettim,, diyor, yani taklid etmediğini söyledikten sonra kendisinin de taklid edilmesi doğru olmıyacağını anlatıyor.

Bugünün genci eskileri okumasın mı?... Bizim divan şairlerimizi okumasa da olur; onlardan alacağı zevk, çekeceği zahmete ya değer, ya değmez. Okuyabilirse okusun. Fakat zamanımızın şairlerini - iyisini de, fenasını da - okumalıdır, çünkü onların eserlerinde geçmekte olan hayatın izlerini bulacak. Şiirin, sanatin asıl kaynağının kitablarda değil, canlı şeylerde olduğunu anlıyacaktır.

Nurullah ATAÇ

B. M. Ali'ye: — *Et caetera*'nın, bahsettiğiniz manzumede *coetera* olarak yazılması, bir tertib yanlışı olsa gerek. Çünkü orada etc. manası pek yakışıyor, hatta başka bir manaya ihtimal verilemiyor. Maamafih kitabın başka tabılarından tashih edilebilir. Hürmetler. — *N. A.*

Benim görüşüm :

Seyyar satıcı kurunuvustaî bir tip değildir

Evet, son zamanlardaki belediye faaliyetini her İstanbullu takdir ediyor. Hatta, ortalığı bir nikbinlik âriz oldu; Elden gelen yardımı yapmağı herkes istiyor. Fakat kraldan ziyade kral taraftarı olmağa da lüzum yok!

Sayın baş muharrirlerden biri, geçen gün, diğer gazeteleri Belediyenin yaptığı "inkılâplara,, karşı mürteci davranmış olmakla itham etti.

Gazetelerden biri, ona: "Kırkçeşme inkılâbı olur mu imiş?,, diye cevap verdi. Aynı gün zarfında diğer bir gazete de "kedi ve musluk inkılâbı kebirinin nazariyecisi!,, diye takıldı. Hakikaten de değil miya: Biz şehrimizde sokaklardan münasebetsizlikleri kaldırmağı da inkılâp sayarsak bunlara dair mütalea beyan edenleri" sus, Neüzübillâh kâfir oursun!,, tarzında bir tehditle susturmak istersek reva mıdır?

* * *

Aynı başmuharrir, dünkü makalesinde de seyyar satıcılara parmğını dolamış. Bunların vaziyetinde ıslâhat istemiyor, hayır! Cezrî bir tedbir! Hop! Yur köküne baltayı! Seyyar satıcılık usulü kalkmış! Gitsinler efendim, bu adamlar da şehirlerde ne arıyorlar? Köylerine! Yallah! Eğer iş arıyorlarsa Türkiyenin birçok yerlerinde yapılar var, demiryolları var. Oralarda çalışsınlar.

Niçin?

Çünkü küfeler kirli imiş. Hatta kahvelerdeki iskemleleri bile hastalık sirayet eder diye hasırdan yaptırmayan Belediyeler, ne demeğe küfelerle gıdalar satılmasına mani oluyormuş? Gerçi küfelerin kirli olduğu yanlış değildir. Daha modern ve sıhhî bir nakliye vasıtası içinde gıdalar taşınsın. Fakat, muhterem başmuharrir, bütün seyyar satıcılık cihazlarının bu bahaneyle kaldırılmasını ileri sürüyor. Hata buradadır, [illegible]

Kendisi, Amerikada uzun zaman bulunmuştur. Gazetesine de hep oranın misallerini koyar. Fakat, Amerikadaki "gök tırmalayan,, binaların her katında dükkânlar varmış. Dahilî telefonu aç: "Bana şunu gönder!,, de; hemen hazır! Seyyar satıcılık oralarda lâzım değildir. Bu dağınık İstanbulda alıştığımız bu tevzi usulü olmazsa - hayat bahalılığı zuhur etmek bir tarafta dursun - şehrin şimdiki vaziyetinde iktısadî hareket bile azalır.

Çünkü teamül şöyledir:

— A... Bak, filânca şey çıkmış.. Satıcı geçiyor, alalım.

Halbuki, ille dükkândan mal satın almak mecburiyeti hasıl olunca, insanların şöyle dediklerini işiteceğiz:

— Bugün filânca şey lâzımdı ama, dükkâna kadar adam göndermeğe imkân bulamadım.. Adam, sen de! Bugün lük de kalsın...

Madem nazariyeden sık ısk bahsoluyor; biz de şunu söyliyelim: Yeni iktısatta bir malı "arzetmek,, esastır. "Talep,, olsun diye dükkânın bir köşesinde bekletmek eski ve tatbiki mümkün olmayan usuldür. Nitekim meselâ, kendi işimizde "gazeteler tütüncü dükkânında dursun. Müvezziler sokaklardan kalksın! İstiyen köşe başına kadar gider, gazetesini alır. Yahut tütüncü bir tevzi teşkilâtı yaparak istiyenlere gazete göndersin.., diyebilir miyiz?

Çuvaldızı başkasına sokmadan evvel iğneyi kendimize sokalım!..

Seyyar satıcı esas itibarile Kurunuvustal bir tip değildir. Bizdekiler şekilen ve teferruat noktasından geri olabilirler. Islâh etmeli. İşte o kadar..

Yapılacak şey, ıslâhattır. Karakuşi inkılâplardan zarar gelir. İnkılâp dediğin başkadır ve inkılâpçılık zamanında tavında gerektir.

(Vâ-Nû)

Tutuşan otlar

Dün akşam üzeri Kadıköyde İbrahim ağa çayırında devlet demiryollarına ait sahadaki kuru otlar bir lokomotiften sıçrıyan kıvılcımlarla tutuşmuş, Üsküdar itfaiyesi tarafından söndürülmüştür.

Yerebatan caddesindeki Verem Dispanseri duvarının dibine koca bir çöp kutusu yerleştirildiği yetmiyormuş gibi, burayı resimde görüldüğü gibi abdesthaneye çevirenler de eksik değildir...

İstanbul konuşuyor !

Duvarının köşesi çöplük ve abdesthane olan verem dispanseri

Yere batan caddesi ne kadar temizse yan sokakları da o kadar sefil bir haldedir

Yazan : *Haberci*

İstanbulun en temiz, en güzel semtlerinden ikisini, Cağaloğlu ile Sultan - ahmedi birleştiren Yerebatan caddesin - den geçerken, insan ilk anda çok güzel intibalar ediniyor. Geniş, temiz, hemen hemen noksansız bir caddede iki tara - fında yepyeni apartımanlar yükseli - yor.

Burada oturanlardan bir kaçiyle ko - nuşuyorsunuz:

— Rahatımız çok iyi, yollarımız te - miz, çöpçümüz muntazam gelir. Suyumuz bol, diyorlar. Ve hepsinin de yü - zü gülüyor.

— Oh, diye rahat bir nefes alıp geniş caddenin temiz yollarında biraz daha yürüyorsunuz. Yürek rahatlatan man - zara değişmiyor..

Fakat bir kere şaşırıp ta yan so - kaklara saptınız mı, kendinizi bambaşka bir âlem içinde buluyorsunuz. İşte, fotoğrafçı arkadaşımla beraber benim de başıma ayni şey geldi.

— Nihayet dertsiz, rahat bir semt bulduk, diye sevinirken, yan sokaklar - dan birisine sapacak olduk. Daha beş on adım yürümeden, çöp ve pislik dolu arsaların önünde burunlarımızı tıkamak mecburiyetinde kaldık. Biraz ilerde ise caddedeki büyük apartımanlara nazi - re! garip ikametgâhlar gördük.

Meselâ yangında kül olan eski bir konağın yıkılmaktan kurtulan bacası ve

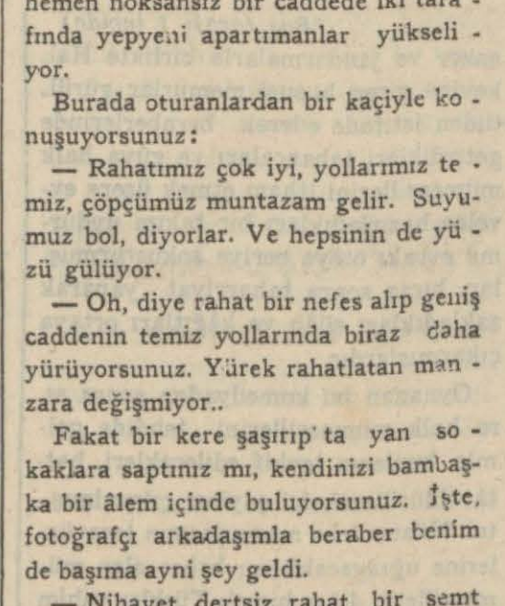

Yerebatanın yan sokaklarında böyle harabelerde oturanlar da vardır

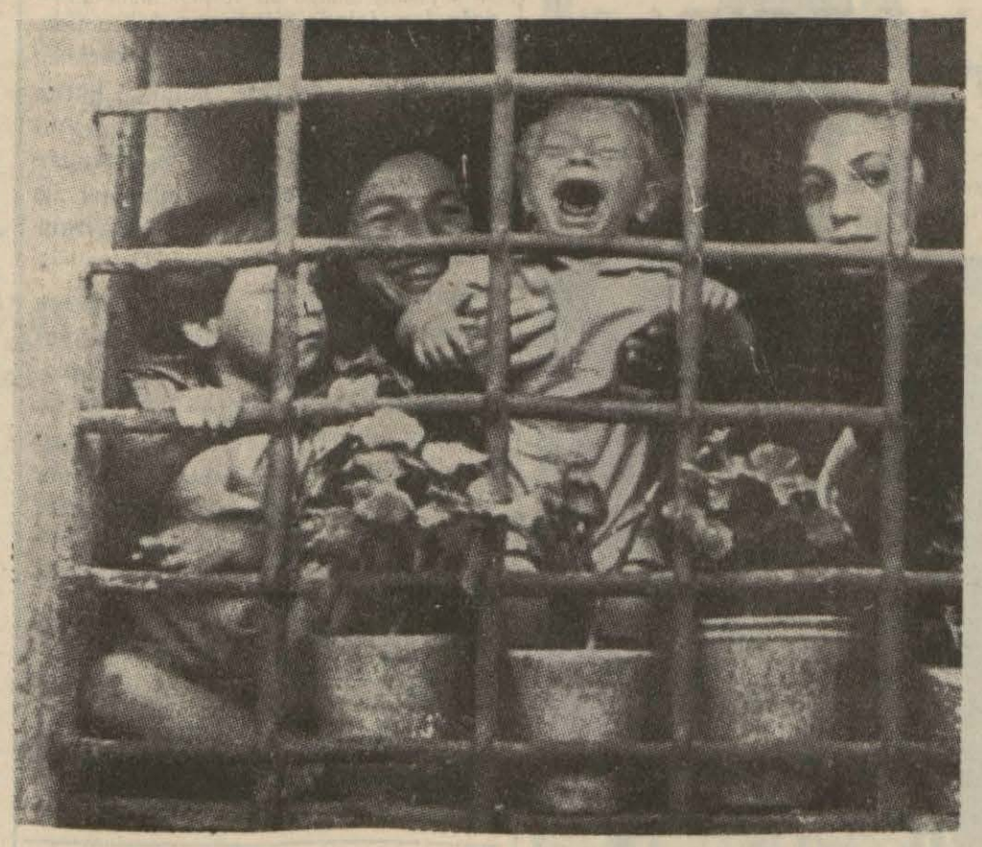

Yerebatanın sokaklarından birisinde harap bir madrese odasında yarı aç yarı tok yaşıyan sekiz nüfuslu zavallı bir aile

bunun altındaki taş bodrumun ev olarak kullanıldığını görünce, buna inanmak istemedik, fakat kime sorduksa:

— Doğrudur, dediler. Bu mahzende kömürcü Mehmet isminde bir ihtiyar yaşar...

Üç adım ötede daha acıklı bir man - zara bizi bekliyormuş.

Medrese bozması, eski ve harap bir binanın demir parmaklıklı tek penceresi önünde oynaşan sarı benizli yavrular vardı.

Yanlarına sokulduğumuz zaman, bize vahşi vahşi bakarak içeri kaçtılar ve pencereye tekrar sokuldukları zaman yanlarında orta yaşlı bir kadın vardı. Mahzun mahzun:

— Ne istiyorsunuz, baylar? diye sordu.

Çocukları gibi analarının da öyle ürkek bir hali vardı ki gayri ihtiyarî:

— Hiç, diyecektim..

Fakat arkadaşım daha evvel davrandı:

— Biz gazeteciyiz, seninle konuşmağa geldik. İyiliğimiz olur, kötülüğümüz olmaz, merak etme, dedi.

Kadın bir kere Alinin boynundaki makineye, bir kere de benim kılığıma kıyafetime baktı. Sonra rahat bir nefes alarak gülümsedi. Çocuklar da artık eski ürkeklikten vaz geçmişler, parmaklığa yanaşmışlardı. O zaman konuşmağa başladı. Biçare şöyle söylüyordu:

— Bu harap taş binada iki oda var. Birisinde ben, kocam ve en büyüğü 12 yaşında, en küçüğü henüz memede olan 6 çocuğum, birisinde de başka bir aile oturuyor. Kocam küfecidir. Kazancı ile 8 kişi bir kuru ekmeği bile zor temin ediyoruz. Hele şimdi küfeciliği de men ediyorlarmış, büsbütün duman olacak halimiz.. Bize yardım edilsin, veya bana bir iş bulunsun diye her yana, bütün hayır cemiyetlerine baş vurdum. Hiç bir şey çıkmadı.

Artık tamamen aç kalacağız diye korku içindeyiz!.

Bu sırada, harabenin içinde bir ha - veylâdır koptu. Çocuklardan büyüğü koşarak, gitti, bir saniye sonra kucağında küçük bir kundakla tekrar pencerenin önüne geldi.

Minimini yavruyu annesine verdi. O da göğsüne basarak, yırtık entarisi -

(Devamı 7 incide)

HABERCİ

Yerebatan caddesi üzerinde oturanlar hayatlarından hep memnundurlar

Sabah gazeteleri ne diyorlar?

CUMHURIYET'te:

Erkeksız kadınlar

İngilterede ahalisi, yalnız kadınlardan mürekkep 800 nüfuslu bir kadın köyünün kurulduğunu okuyan M. Turhan Tan diyor ki:

Erkek eli değmiş bir balta sapına kırk kız pençesinin sarıldığı gün kıyamet kopacağını ve kürede hayatın söneceğini söyliyenler vardır. Bu erkeksiz köy halkı da galiba dalâlet kıyametine uğramışlar. Tabiat manzumesi dışına çıkmışlar. Öyle olmasa yurtlarına, babalarının cinsinden tek bir kimse girmesin diye gece gündüz nöbet beklemezler ve kendilerine mektup getiren posta müvezzilinin değiştirilerek yerine bir kadın tayin olunmasını hükûmetten istemezlerdi.

Evet, bu sekiz yüz kadın dalâlete uğramış veya çıldırmış olacak. Eğer böyle değilse kendilerinin meşhur Safo neslinden üredikleri kabul etmek icap edecek ama o mübarek kadın bütün ömrünce erkek yüzü görmemiş, aşk ilhamlarını aynadan alıp yaşamış olduğundan soy sop sahibi değildi.

Ey koca tarih, doğdun doğalı çok şeyler gördün, çok gülüp çok ağladın. Fakat Amazonluğun gerçekleştirilmek istenmesine galiba ilk defa şahit oluyorsun. Temenni edelim ki bu teşebbüs de bir hayal veya bir masal olsun!

KURUN'da

Aldatanların cezası ne olmalıdır ?

Hakkı Süha Gezgin, bizi aldatanların evvelâ bir tarifini yapıyor sonra cezalarını tayin eden bir formül veriyor:

Aralarında yalnız paramızı çalmakla kalmıyonlar, sağlığımızla da vicdanları titremeden oynyanlar var. İçlerindeki düşünce şudur:

Adam sen de burası İstanbul!.. Yedi yüz bin kişi var. Her birini birer kere aldatsam zengin olurum. Ve bir kere bu zehirli düşünce kafalarında çöreklendi mi artık durmadan soygun yolunda yürürler. Ama, bu yol vicdan bataklığından geçermiş. Kimin umurunda!..

İşi kökünden kesip atmak için, iki cezadan sonra hilecinin dükkânını kapamak, malını Darülâcezeye göndermek, gazetelerle ilân etmek lâzımdır. Bu, belki ilk zamanlarda ağır görünecek, belki bu keskin kanun satırını tutacak eller titriyecektir. Fakat zaruretler, daima böyle acı ve yalçın neticeler verir. Ne yapalım? Vicdan mahkemeleri bir suçsuzun dolandırılmaması için bin suçlunun ceza çe mesine razıdır. Bütün mahkemelerde ise en yüksek hâkim gene vicdan değil mi? Şu halde kanunu ağırlaştırmaktan çekinmiyelim.

TAN'da

Köprünün çivi koridorları

B. Felek yazıyor:

Dilimizde çiviye göre tek bir tekerleme hatırlarım:

'.Çivi çiviyi söker,,

Derler. Ama çiviyi söken yalnız çivi değildir.

Orası bir yana. Gelelim bugünün çivilerine.

10 Ağustostanberi, Karaköy köprüsünün ortasına üç tane çivili koridor yapıldı.

Dün bu geçitlerden birini seyrederken çocuklardan biri:

— Çivi çıktı. diye feryada başladı. Hemen o koridor boşaldı. Gerçek bir sarı çivi galiba bir kamyon tekerleğinin zoruyla yerinden fırlamıştı.. Böyle bir kenarından bir çivinin düşmesi koridorun selâmetini şüpheye düşürdüğünden oradan geçenler hemen azaldı.

Şimdiki halde Köprünün selâmet koridorları bu haldedir. Halk bundan sade bir selâmet değil bir de eğlence bulmuştur.

Bunu gördükten sonra İstanbul halkına eğlence bulmanın güç bir şey olmadığını adamakıllı anladım.

Iraktaki feci suikast

(Baş tarafı 1 incide)

manevralarında hazır Türkiyeye git - mekte idi.

Binabşı Ali Cevat, Generalin imdadına koşarken katil tarafından öldürül - müştür.

Tahkikata başlanılmıştır.

İki kurbanın naşları tayyare ile Bağdada nakledilmiştir. Yarın sabah gömüleceklerdir .

Bekir Sıtkının tercümeihali

General Bekir Sıtkı Osmanlı ordusunda yetişmiş kıymetli bir askerdi Son harplere bilhassa Çanakkale harbine erkânı harp zabiti sıfatiyle iştirak eden Bekir Sıtkı 1933 de Suriye isyanına karışmış, sonra Iraka geçerek general olmuştu. Kuvvetli bir icraat adamı olan merhum geçen sene Irakta darbei hükûmet yaparak Süleyman kabinesini iş başına getirmişti.

Irak hava kumandanı merhum Ali Rıdvan ise Irakın ilk havacılarındandır ki kumanda ettiği hava kuvvetlerinin geçen seneki hükûmet tebeddülünde büyük bir rolü olmuş o zamanki Başvekil Yasin Paşa Bağdat üstünde uçan tayyarelerin tehdidi altında istifasını vermişti.

General Bekir Sıtkı Bağdatlı Elaskeri ailesine mensptur. İdadi tahsilini bitirdikten sonra Bağdat harbiyesinden 19 yaşında zabit çıkmış, derhal İstanbula gelerek erkânıharbiye mektebine girmiştir. Tahsilinin birinci senesinde Trablusgarp tlalyanlar tarafından işgal edilmiş, Bekir Sıtkı bu sırada orduda mevki almıştır... Harp bitince tekrar İstanbula gelmiş, tekrar mektebe devam etmiş, bu sefer Balkan harbi çıkmış, Bekir Sıtkı bu harbe de iştirak etmiş, Avlonyada 10 ay muhasarada kalmıştır.

Umumi harpte Çanakkalede mevkii müstahkem kumandanı general Nihadın emrinde ikinci şube müdürü olarak bulunmuş, İstanbulun işgalinde izin alarak Suriyeye gitmiş, orada Fransızlar tarafından tevkif edilmiş, Türkiyeye kaçarak Urfa ve havalisindeki İstiklâl mücadelesine iştirak etmiştir.

Bundan sonra Bağdada gitmiş, İngilizlere karşı yapılan isyana iştirak etmiş, kral Faysal kendisini Irak erkânıharbiyesinde general olarak vazifelendirmiştir. Irak kralı Faysal Londrada bulunduğu zaman Asûriler isyan etmiş, kralın vekili bulunan oğlu şimdiki kral Gazinin emriyle birinci fırka kumandanlığını deruhte ederek isyanı bastırmıştır.

Geçen sene bu aylarda kabine ile arası açılmış, tekaütlüğünü istemiş, kabul edilmemiş, rütbesi bir derece arttırıldığı halde hastalığını bahane ederek Viyanaya gitmiş ve ancak 936 senesi birinciteşrinin iptidalarında Bağdada dönmüş ve malûm hükûmet darbesini yapmıştı.

Suikastı kim'er hazırlamış olabilirler ?

Irak hadiselerine bakınca bu hadiseyi ya ferdî bir kine, yahut siyasî bir plâna atfetmek lâzım gelir. Sabık erkânıharbiye reisi Cafer paşanın geçen yıl katledilmesi üzerine ailesi kan davası gütmeğe başlamış ve bu aileye taraftar olan aşiretler muhtelif mıntakalarda isyan etmişlerdi. Acaba general Sıtkı Cafer paşa ailesi tarafından mı öldürtüldü? Bu bir ihtimaldir. Bir ikinci ihtimale gelince geçen yıl hükûmet darbesinden sonra sabık Hariciye veziri Nuri paşa Essaid ile sabık Başvezir Yasin paşanın hudut haricine çıkarıldıkları ve bunların Suriyeye iltica etmiş olan sabık taraftarlarını bir teşkilât etrafında toplamış bulundukları rivayet edilmektedir. Yine bu teşkilâtın Suriyeden, Iraktaki asî aşiretlere cephane silâh ve direktif gönderdikleri de söylenmektedir.

Ordumuzun misafirleri

Yunan askerî heyeti

Bugün öğleden sonra geliyor

Manevra sahasında teftişler yapan genel kurmay ikinci başkanı general Asım dün şehrimize dönmüştür.

Trakya manevralarında bulunacak olan dost ve müttefik Yunanistan erkânıharbiye reisi general Papagos, ikinci reis general Melimosla erkânıharb zabitlerinden mürekkeb heyet bu gün Romanya vapurile şehrimze geleceklerdir.

Yunan heyeti için Perapalas otelinde hususî bir daire hazırlanmıştır. Misafirler, Galata rıhtımında merasim le karşılanacaktır.

Manevralarda bulunacak dost ve müttefik Efgan heyeti de yarın sabah şehrimize gelecek ve Yunan heyeti gibi bu heyet de Perapalas otelıne misafir olacaktır.

Zonguldak trene kavuşlu

Kömür havzası şimendiferle Ankaraya bağlandı

Zonguldak, 12 (A. A.) — Kömür havzasını Ankaraya bağlıyan demiryolunun Çatalağızı ile Zonguldak arası demir döşemesi sona erdi ve bugün lokomotif Zonguldağa girdi.

İnkılâplar kaynağı olan Ankara ile enerji kaynağı Zonguldağın biribirine kavuştuğu bu mes'ud günü Zonguldaklılar bir bayram gibi kutluladılar. İstasyon ve şehir baştan başa bayraklarla donatıldı. Müesseseler, millî teşekküller ve esnaf cemiyetleri, işçi ve köylü grupları istasyon meydanında toplandılar. Saat 11,30 da lokomotif bayraklar ve dövizler içinde tünelden çıkarken binlerce el biribirine vurdu. Lokomotif alkış tufanları ve yürekler den boşalan sevinç seslerinin coşkun dalgaları içinde istasyona doğru ilerledi. Şimendifer düdüğü ile beraber fabrikalar ve denizde bulunan bütün vapurlar düdükler çalarak bu mes'ud anı selâmladılar. Bando ve davullar ve halkın heyecan coşkunlukları ile meydan büyük bir düğün ve bayram manzarası aldı.

Herkes biribirini kutluladı. Şekerpare paketleri dağıtıldı. Uray (bebediye) tarafından şehir hediyesi olarak lokomotifi getiren heyete halılar verildi. Öğleyin müteahhid tarafından 500 işçiye büyük bir ziyafet tertip edildi. Halk ve işçi grupları hükûmet ve partiye gelerek Atatürke ve büyüklere saygı ve şükran ve minnetlerinin bildirilmesini istediler. Vali, parti başkanı tarafından bu coşkun sevinç tezahürleri ve halkın içten duyguları Atatürke, İnönüne, Kamutaya, Partiye, Çetinkayaya ve Celâl Bayara telgrafla arzedildi.

Japonyada seferberlik

Harbiye nazır muavini Sovyet hududunda teftişyapacak

Şanghay 13 (A,A,) — Central News Çin ajansı bildiriyor:

Japon ağır topçu kuvvetlerinin ve tayyarelerinin bombardımanına rağmen ve iki gündenberi devam eden çetin muharebelerden sonra dahi Pekin ile Suiyuan arasındaki demiryolu boyunda kâin Nankov geçidi Çinlilerin elinde bulunmaktadır.

Evvelki gece Tientsin ile Pukov arasındaki demiryolu, boyunca da muharebeler olmuş ve bugün Çinlilerin Tientsinin 28 kilometre cenubu garbisinde kâin Touliuchene girmelerile neticelenmiştir.

Çin kıtaatı, halihazırda Touliuchenin 5 kilometre şimalinde kâin Liangvonga doğru ilerlemektedirler.

Şanghayda müsademeler

Şanghay, 13 (A,A,) — Sabahleyin beynelmilel imtiyazlı mıntakanın şimal kısmında üç veya dört noktada ufak tefek müsademeler olmuştur. Ancak külli kuvvetlerde bir hareket görülmemiştir.

Müsademe, mitralyözle müsellâh bir Çin karakolu ile bir avuç Japonyalı arasında vukua gelmiştir.

Her iki taraf, ateşin hasm tarafından açılmış olduğunu iddia etmekte ve Japonlar mitralyözü iskât etmiş olduklarını ilâve eylemektedirler.

Bir Çin tayyaresi, sabahleyin Şanghayın şimal kısmı üzerinde bir istikşaf uçuşu yapmıştır, fakat Japonlar bu tayyareye ateş etmemişlerdir.

İngiliz, Amerikan, Fransız kuvvetleri ile diğer ecnebi kuvvetleri seferber edilmiştir. İmtiyazlı mıntakanın şimalinde barikatlar vücude getirilmiştir.

Seferberlik

Tokyo, 13 (A,A,) Japon kabinesi, bugün bir içtima aktederek başvekil ile bahriye harbiye ve hariciye nazırlarının küçük bir toplantı bine halinde yapmış oldukları seferberlik yapılması için verdikleri kararı resmen teyit edecektir.

Küçük kabinenin içtimaından sonra bahriye nazırı, askeri rüesa ve harbiye nazırı ile bir toplantı yapmıştır.

Sovyet hududunda teftiş

Harbiye nazırı muavini B. Rato, tayyare ile Tientsine gitmiştir. Çinde bir turne yaptıktan sonra Sovyet Mançuri hudutlarını müdafaa tertibatını teftiş edecektir.

Fransızlarla ihtilâf

Şanghay 12 (A,A,) — Japonlar barış yapmak üzere diğer bütün yabancı askeri kuvvetler kumandanları, muhtelif bir müşterek komitesi teşkil etmişler ve lüzumu takdirinde tek bir cephe vücuda getirmeyi kararlaştırmışlardır.

Japonlar, Fransız imtiyaz mıntakası üzerinden, Çin kıtalarının cenuba ilerlemesinden takdirinde, Japon askerlerinin konsesyondan geçmelerine müsaade olunmasını talebetmişlerse de Fransızlar bu talebi reddetmişlerdir. Fransız makamatı, Saigondan takviye kıtaatı istemiştir.

Amerikalılar da Şanghaya Manilladan bir alay göndermişlerdir.

100 milyarlık istikraz

Tokyo, 13 (A,A,) — Bankacılar sendikası şimali Çin hâdisesi dolayısile ihtiyar edilen fevkalâde masrafları karşılamak üzere 100.000.000 yen kıymetinde hazine bonosu ihraç etmeğe karar vermiştir.

Japon bankası evvelâ bu istikrazı serbest piyasaya arzetmek istemiş ise de bankalar sendikası istikrazı tamamile kapsamına karar vermiştir.

Hatayda suikastler

(Baş tarafı 1 incide)

asker ve jandarmalarla birlikte Halkevine giren hususî memurlar gürültüden istifade ederek beraberlerinde getirdikleri tabancaları ve gûya halk mümessillerini itham etmek üzere evvelce hazırladıkları bir takım uydurma evrakı öteye beriye sokuşturmuşlar, biraz sonra taharriyat yaparak sakladıkları silâh ve kâğıtları ortaya çıkarmışlardır.

Oynanan bu komedyadan sonra sıra halk mümessillerini tehdide gelmiş, bunların tevkif edilecekleri, hattâ öldürülecekelri şayiası çıkarılmıştır. Müstemleke memurlarının tecavüzlerine uğrayacaklarını haber alan mümessillerle diğer birçok Türkler vahim ve şümullü bir hadiseye sebebiyet vermemek için gece saat birde Antakyadan ayrılmışlardır.

Hükûmet konağında cinayet

Antakya 12 (Hususî) — Arabler tepeden tırnağa kadar silâhlnmaktadır. Bunlardan birisi hükûmet konağında bir Türk gencini bıçakla öldürdü. Her kesin gözü önünde kanlar içinde yatan suçsuz genci niçin öldürdüğü sualine karşı azılı cani:

— Türk olması kâfi değil mi?

Cevabını verdi. Memurun lâkayd bakışları altında uzaklaştı.

Antakyada ölüm havası

Antakya 12 (Hususi) — Hatay Türklerine artık açıkça suikastler yapılmaktadır. Evvelki gece Halepten kamyonlarla getirilen tamamen Türk düşmanı unsurlardan seçilmiş yüzlerce asker, gece yarısından sonra etrafa yerleştirilmişti.

Bu haller karşısında Antakyadan çıkmak istiyenler, kasabayı kordon altında bulunduran askerlerin süngülerile karşılaşıyorlar. Şu dakikada Antakya sokakları adeta bir ölüm sükûneti içindedir. Evlerine çekilen Türk halkı hayatından emin değildir. Buna benzer hadiselerin İskenderun ve Kırıkhanda da hazırlanmakta olduğu haber alınmıştır.

Hatay Halk mümessilleri Dörtyolda

Dörtyol 12 (Hususî) — Hatay Halk mümessilleri dün gece hududumuzu iltica ettiler ve Dörtyola geldiler.

1.500 kilo şeker hediyeli

Müsabakamız

Kuponların toplanma müddeti tamamlanmıştır. Bunlar müsabakayı tertib eden "Ulusal Ekonomi ve Arttırma Kurumu" na teslim olunmaktadır. Kurum tarafından çekilecek kur'anın neticesine göre kazananlar yakında ilân edilecektir.

Karikatürle mektuplar :

Kırklarelinde görülmiyen tiplerden...

Brezilyada makyaj modası

Brezilyanın bazı kısımlarında yaşamakta olan kırmızı derili kadınlar, insanın hayaline sığmıyacak şekillerde makiyaj yapmaktadırlar.

Kadınlar, kızlar ve çocuklar, bir bambu kamışının ucunu muhtelif renkte nebati boyalara batırmak ve sonra yüzlerine işlemek suretiyle makiyaj yapıyorlar. Boya uzun boylu devam etmediği için her üç dört günde bir tekrar edilmektedir. Yukarda muhtelif Brezilya yerlilerinin yüzlerine çizdikleri eşkâli görüyorsunuz. Bu usul on dokuzuncu asrın sonlarına kadar devam eden dövme şeklinin daha ehven bir tarzda devamıdır.

Tunus açıklarında

Iki İtalyan torpilosu

Bir İspanyol gemisini batırdılar

Tunus 13 (A.A.) — Geçen gece Tunus açıklarında torpillenmiş olan İspanyol vapuru 9500 ton benzin nakletmekte olan Campemodor vapurudur. Mürettebatından 12 kişi kaybolmuştur.

Kazadan kurtulanlar, 3 torpil yemiş olduklarını beyan ve mütecavizin İspanyol nasyonalist olmadığını ilâve etmişlerdir.

Kaptanın anlattıkları

Tunus 13 (A.A. — Campeadorun kazadan kurtulmuş olan kaptanı Felix Gary, gemisinin çarşamba sabahı Kilibiaya 60 mil mesafede Saetta adındaki İtalyan torpito muhribi tarafından takip edilmiş ve biraz sonra bu muhribe aynı eşkâli haiz olan ve fakat aynı alâmetleri taşımayan diğer bir muhribin iltihak etmiş olduğunu beyan etmiştir.

Gece hulûl edince muhripler, gemiyi bombardıman etmişler ve batırmışlardır.

Yeni şekilde gümüş paralar

Hükûmetin tensibi üzerine Darphanece hazırlanan yeni gümüş liralar Cumhuriyet Merkez bankası tarafından mevkii tedavüle konulmuştur. Yeni gümüş liraların bir tarafında Atatürkün başı, diğer tarafında 1 lira yazısı vardır. Eskiden basılan gümüş liralarda Atatürkün başı yanında bir defne dalı ve diğer tarafında 100 kuruş yazısı vardı. Böylece tedavülde liralar kâğıt paralarla beraber üç nevi olmaktadır.

Yeni tefrikalarımız

Hayalımın Erkeği

Nakleden : (Vâ — Nû)

Öksüz bir genç kızın başından geçen heyecanlı vakalar...

Bu hissî, ince romanı pek yakında HABER'de okuyacaksınız.

☆

Sevdiğim kadın

Birkaç gün devam edecek çok güzel bir eser.

Yazan : Ilhan Tarus

Yarın başlıyor.

AŞK HER ŞEYDEN ÜSTÜNDÜR...!

Yazan: Şarlot Prim

İngilizceden tercüme kalb ve his romanı

— 25 —

Akşam, bütün vaktini Leydi Lilyesle bir arada geçirdi. Bütün dert ve endişelerini unuttu. Genç kız her zamankinden güzel görünüyordu. Bir arada ömür lerinde unutamıyacakları kadar güzel, saadetle dolu saatler geçirdiler.

— 16 —

Veyn, ertesi sabah Dük Repsfortla karşılaştı. Dük ilk söz olarak:

— Dündenberi şiddetli hissimi uyuşturmıya, düşüncemi kafamdan silip atmıya imkân bulamadım. Çiftliğe gitmeye karar vermiş bulunmam cidden çok yerindeymiş.

— Ne zaman gideceksiniz?

— Zannederim saat dörde doğru.

Veyn sevindi. Tam bu sırada hemşiresiyle birlikte bulunacak, Dükle karşılaşmasına imkân kalmıyacaktı.

Yalnız bir nokta vardı: Hemşiresiyle buluşmıya kolaycacık karar vermişti. Fakat bunu nasıl yerine getirecekti? Sabahleyin aşağıya iner inmez kendisini sehhar denecek derecede güzel bir kız karşılamıştı. Genç kız kulağına şunları fısıldadı:

— Bir arada geçireceğimiz son gün.. Leydi Lilyesten nasıl ayrılacaktı? Öğleye kadar nehir kıyısında, ağaçlar ve kır çiçekleri arasında beraberce kaldılar. Veyn burada hayatının en tatlı dakikalarını geçirdi. Çünkü genç kız kendisini ne kadar sevdiğini, ne derecede düşündüğünü, aşkın gururuna feda ettiği zaman ne kadar muazzep olduğunu, iki senesini nasıl elemler içinde geçirdiğini uzun uzudıya anlatmıştı. Sonra, tatlı bir tebessümle Veyn'e bakarak:

— Ben ne yapıyorum, demişti. Hani mazi ve istikbalden hiç bahsetmiyecek, yalnız bu dakikayı düşünecektik.

Koparduğu büyük bir meşe yaprağına büyük bir gemi şekli vererek suya atarken:

— İkimizin hayatı, akibeti de, demişti. Böylece zamanın cereyanına kapılacak, hep bir arada gidecek...

Veyn, genç kızın güzelliğini, cazibesini, letafetini hayran hayran seyrederek böyle bir kızı hayatına nasıl teşrik edebildiğine şaşıyordu.

Kinsklif şatosunda öğle yemeği saat ikide yenirdi. Yemekten sonra bayanlar odalarına çekilirler ya mütalea veya istirahatle vakit geçirirlerdi.

O gün sofradan kalkarken Veyn Leydi Lilyese yavaşçacık:

— Hava çok sıcak, dedi. Bir saat kadar istirahat et. Ben de dışarıya çıkarak birisini göreceğim.

Kız başını sallıyarak bunu tasvip etti. Sonra da yukarıya çıktı. Penceresinden bahçeye baktı. Veyn'in bahçeyi geçtiğini ve Klifvods tarafına doğrulduğunu gördü. Belki de koruculardan biri ni görecek diye düşündü. Daha doğrusu bu mesele hakkında uzun uzadıya düşünmiye bile lüzum görmedi. Kendi kendine:

— Veyn'i dönüşünde karşılıyayım. Memnun olacağına eminim. Yalnız acele etmeliyim. Korulukta çok kalacağını sanmıyorum.

Veyn'i memnun etmek içni kendisini biraz daha süsledi. Çok güzel ve cazip bir şekil almıştı. Hizmetçisini çağırdı. Nereye gittiğini kimsenin bilmesine lüzum yoktu. Maksadı sevgilisinin hasretsizce önüne çıkmak ve kendisini sevindirmekti.

Yolda giderken en güzel çiçeklerden bir demet yaptı. Bunları da Veyn'e verecekti. Veyn'in ne kadar sevineceğini göz önüne getiriyor ve kendisi de bundan derin bir saadet hissi duyuyordu. Veyn kimbilir, kendisine ne kadar aşikâne sözler bulup söyliyecekti. Çok sevildiğine inanıyordu. İkisi de biribiri için yaratılmıştı. Böylece düşüne düşüne ağaçlığın sonuna kadar gitti. Veyn meydanda görülmiyordu. Dönmüş olamazdı. Etrafını dikkatle araştırdı.

Küttüğündeki oyukta eski krallardan birinin günlerce saklanması yüzünden adına (kral meşesi) denilen ağaç tarafından bir takım sesler geliyordu. Ağaca doğru yürüdü. Sonra birdenbire, taş kesilmiş gibi olduğu yerde kaldı. Yüzünün gül rengi, gözlerindeki saadet parıltısı kayboldu. Meşe ağacının diğer yanındaki manzara, İngilterenin en mağrur kızının kalbinde derin bir yara açmıştı.

Ağacın dalları altında sevgilisi Veyn'i görmüştü. Kendisini istiyenler arasından hayatını birleştirmek için söz verdiği bu genç, güzel bir kızla konuşuyordu. Kızın ciddî bir tavırla söylediği sözleri dinlerken derin bir sevgi gösteriyordu. Kızın da kendisine sevgi dolu gözlerle baktığı muhakkaktı.

Veyn, kızı muhabbetle öptü. İki elini birden tutarak sıktı ve teklifsiz bir tavırla bir şeyler söyledi. Leydi Lilyesin kalbi neredeyse duracaktı. Ağaç altındaki kız azıcık hareket edip de yüzünü Leydi Lilyese gösterince bunun çiftlikte görüp beğendiği güzel kız olduğunu anlamakta güçlük çekmedi.

O zaman olup bitenleri keşfettiği zannına düştü. Veyn çiftliğe niçin girmek istememişti? Hem o zaman çok garip bir şekilde hareket etmiş, birdenbire hastalanmış gibi görünmüştü. Şimdi anlıyordu. Bu güzel, kara gözlü kızı şüphesiz seviyordu. Kendi kendine:

— Demek ki beni servetim için alacaktı, dedi. Nasıl aldatıldım ve tahkir edildim. Fakat Odli ailesine mensup bir ferdi iki defa tahkir etmiye imkân yoktur. Burada kendisini bekliyecek ve ebedî surette ayrılacağım. Varsın bir köy güzelini alsın.

Büyük bir infial içindeydi. O kadar kızmıştı ki bu saniyede ne ıstırap, ne de merhamet duymuyordu. Veyn'in kızı bir daha öptüğünü görünce yüzü bir kat daha sordu. Gözlerindeki mana merhametsizleşti. Gene içinden:

— Bu dudaklar dün beni öpüyordu, dedi. Erkeklerin hepsi hain ve alçak...

Yola açılan kapıya kadar elele gittiler. Kızı orada tekrar öptü.O, yol üstünde gözden kayboluncaya kadar arkasından baktı.

Şatoya doğru yürümeğe başladığı sırada dudaklarında sevinçli bir tebessüm vardı. Şen bir aşk şarkısı mırıldanıyordu. Birdenbire Leydi Lilyesi görünce tebessüm de şarkı da kesildi. Kız büyük bir kızgınlıkla fakat sessizce hareketsiz duruyordu. Veyn için topladığı çiçekler hâlâ elindeydi. Veyn:

— Lilyes! diye bağırdı. Sonra birdenbire derin bir endişeye düştü. Bir saniye biribirlerinin yüzlerine baktılar. Sükûtu genç kız bozdu. Veyn'in kendisine yaklaşmak istediğini görünce eliyle durmasını işaret etti:

— Bir tek kelime söyleme. Bir tek kelime istemem, dedi!

— Lilyes!

— Susunuz! Hiç bir kelime istemem. Her şeyi biliyorum. Beni yeniden aldatamaz ve tahkir edemezsiniz. Kızın kim olduğunu ve niçin kendisini öptüğünüzü biliyorum. Beni aldatmıya nasıl cüret ettiniz?

Veyn "her şeyi biliyorum.. kelimelerini işitince Kayt'in hemşiresi olduğunu, hayatının bütün sırlarını bildiğini ve bu şekilde aldatılmış olmasından bahsettiğini sandı. Halbuki Leydi Lilyes hakikati şu kadarcık olsun bile bilmiyordu. O Keyt'i sevdiğini sanıyordu. Veyn yalvararak sordu:

— Lilyes lûtfen beni dinleyin?

(Devamı var)

GÜNÜ GÜNÜNE TARİH

367 sene evvel bugün

Papa

Beşinci Pi Türkler aleyhinde muazzam bir sefer açtı

Bu harbe Donkişot müellifi de iştirak etmişti

Papa beşinci Pi, Türk imparatorluğuna karşı harp açacaktı. İkinci Filibe müracaat ederek herhangi bir harp vukuunda 100 gali ile yardıma geleceği hakkında dördüncü Piye vermiş olduğu sözü hatırlattı. İkinci Filip, vâadedilmiş olan kuvvetin ancak yarısını verebileceğini bildirerek elli gali gönderdi.

Bundan başka Napoli ve Sicilya filolarına mensup 37 gali daha bu kuvvvete ilâve edildi.

Bunlardan başka Papanın donanmaya kumandan tayin ettiği Palyano Venedik tersanesinde 12 gali daha techiz etti. Hapishanelerde ne kadar mahkûm varsa hepsi bu gemilere kürekçi alındı. Askerler, kura ile ayrılarak gemilere yerleştirilmekte idi.

Bu harbe "Don Kişot adındaki,, meşhur eseri yazan Mişel Serventes de gönüllü olarak iştirak ediyordu.

Hazırlanan herbir galide 200 kürekçi, 100 asker bulunuyordu.

Antuvan Kolona donanmayı tamamile hazırladıktan sonra Ankona limanından denize çıktı.

Bu kuvvete 11 galias, 13 gali, 14 kalyonla Jerotimojan kumandasındaki Venedik ve İspanyol ve Papa folirları Giridin Sovva limanında iltihak edecekti. Fakat Venedik donanması Suda limanında diğer kuvvetleri tam üç ay bekledi. Ne gelen, ne de giden vardı.

O sene askerler arasında tifo başlamıştı. Hastalık az zamanda 3000 askerin ölümüne sebep oldu. Bu vaziyet yeniden asker toplanmasını icap ettirdi.

Türk kumandanı Piyale paşa, Suda limanında bulunan düşman üzerine hücum edilmesini istiyordu. Diğer kumandanlar, bunun doğru olmayacağını ileri sürerek Piyale paşaya mani oldular. Eğer bu hücum yapılsaydı katî bir zafer elde edilecekti .

1570 yılı 13 ağustos günü 767 sene evvel bugün Misina limanında toplanmış bulunan İspanyol filosu denize çıkarak Otranto limanında bekliyen Antuvan Kolona ile birleşti.

Düşmanın mecmu kuvveti şu idi: 187 gali, 11 galis, 8 kalyon, olmak üzere 206 gemi. Bu donanmada 1300 top, 16000 asker ve 32000 gemici bulunuyordu.

Fakat buna rağmen hareket etmeğe cesaret edilemiyordu. Harp meclisi bir türlü karar veremiyor, telâş, korku, gün, geçtikçe artıyordu.

— Bu kadar kuvvetimize karşı Türkler ne yapabilirler? diyenlere karşı:

— Türkler hiç belli olmaz. Bizim bütün kuvvetimizi birkaç kalyonla dağıtabilir, hepimizi mahvedebilir. diyorlardı.

En nihayet harekete karar verildi. Müsait bir rüzgârla Meyis limanına gelindi. Burada rüzgâr şiddetlenmiş, keşişleme esmeğe başlamıştı. Gemiler mütemadiyen bocalıyorlardı.

Kaptanlar:

— Limana girmekten başka çare yok. deniz gemileri sürükler, parçalar.. diyorlardı. Fakat kumandan Jan Andre:

— Limana girmek deliliktir. Gemilere rahat ettirelim diye kendimizi ateşe mi atalım.. diye ayak diriyor, bir türlü limana girmeğe razı olamıyordu. Hiçbir makul sözle onu ikna edemediler ve iki yüz gemi açık denizde bocalayarak günler geçirmeğe başladı.

Jan Andrenin korkusuna sebep, gene böyle bir gün limana girmişken Türk gemilerinin hücumuna uğrayarak canını güç halle kurtarabilmesi idi.

Büyük ümitlerle hazırlanan bu muazzam sefer, kumandanlarının mütemadiyen Türk donanmasından korkmaları yüzünden feci bir mağlûbiyete uğradı. Hiçbir muvaffakiyet gösteremedi.

Niyazi Ahmet

Tonton amca plâjda

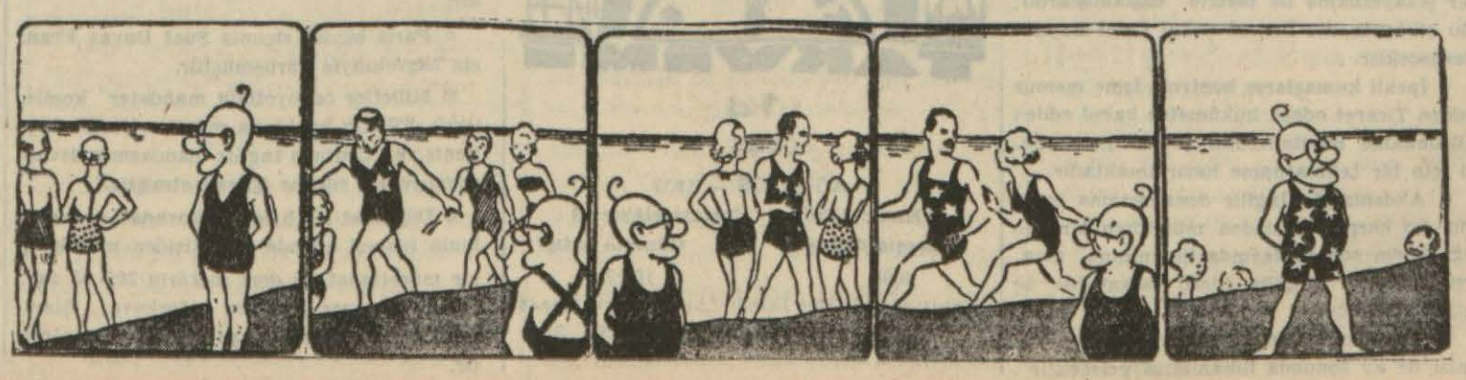

Hikâye

Siz yaşa bakmayın!

— 4 —

Geçen kısımların hülâsası

Merhum Tahir Paşanın karısı Aliye Hanım pek şatafatlı bir sosyete kadınıdır. Kendisinin Fahriye isminde bir görümcesi var. Bu kadın evvelce pek rüküş kılıklıyken birdenbire kendisinden 27 yaş genç bir mimarla evleniyor. Avrupa seyahatine çıkıyor ve fevkalâde şıklaşıyor.

* * *

Baktım. Hayret içindeydim. Bu son derece eksantrik kılıktaki kadın, salona girdiği zaman da esasen dikkatimi celbetmişti. Bana samimiyetle baktığını hissetmiş, fakat kim olduğunu bir türlü anlıyamamıştım. Fevkalâde kısa, bukle bukle kır saçlar.. Başı bizimli olduğu için gayet hoş duruyordu. Yaşını gizlemeğe çalışmıyor. Yüzünde ne boya, ne kırmızılık, ne pudra. Bu hal kendisini mevcut olan bütün kadınlardan ayırıyor. Otuz yaşındaki bir kadının iftihar edeceği kadar güzel bir dekolte. Üstünde ne garip bir elbise, bu kadar cüretkâr giyiniş kimsede görülmüş şey değildi. Sarı ile siyah karışık diz kapaklarında bir elbise. (O zaman kısa elbiseler modaydı.) Müthiş dekolte. Adeta karnaval kılığı.

Başka bir kadın böyle giyince etrafında skandal uyandırırdı. Lâkin Fahriyede bu kılık dahi hoş duruyordu. Bu eksantrikliği tebarüz ettirmek için boynunda siyah kordele ile sallanan bir de monoklu vardı.

Hayretle:

— Bu mu görümceniz? . dedim.

Aliye hanım, soğuk bir sesle:

— Evet! - dedi.

O sırada, Fahriye konuşuyordu. Etrafındakiler mütebasbıs bir eda ile ona doğru eğiliyor, sözlerini içer gibi dinliyor, sonra iskemlelerine dayanarak kahkahalarla gülüyorlardı.

Büyük memurlardan biri, masanın öbür tarafından Aliye hanıma seslendi:

— Görümceniz gene espriler yapıyor.

Tahir paşanın hanımı tebessüm etti. Adam devam etti:

— Çok şayanı takdir bir hanımefendi, değil mi?

Ben hâlâ kendime gelememiştim. Şarap kadehimi boşalttım. Ve telâşla Aliye hanıma:

— Aman, bana şu işi anlatın! - dedim.

Karı koca seyahate çıktıktan sonra Dosdoğru Parise gitmişler. Cevdet, karısına, elbise modellerini kendinin çizeceğini söylemiş. İlk zamanlarda ifrata varmamış. Fakat bol eteklerden vazgeçmesine kadının birçok tereddütlerinden sonra muvaffak olmuş. Fahriyenin yanına gayet usta bir Fransız famdöşambr tutmuş, ikisi birden:

— İnsanın bu kadar güzel gerdanı varken açmaz mı? diye ısrar etmişler.

Aliye hanım içini çekerek:

— Bu yaşta bu kadar çıplak dolaşıyor da nasıl soğuktan ölmüyor, hayret!

Gözlük yüzünün manasını bozduğu için buna bir çare aramışlar. Evvelâ Amerikanvâri gözlük takmış. Eonra. Cevdetin ısrariyle işi monokla çevirmişler.

Kılığını böyle değiştirdikten sonra otelin salonuna ilk zamanlar çekine çekine inerken diğer kadınların kendisini süzdüğünü, hatta bazılarının yanına yaklaşarak:

— Elbisenizi kopye ettirebilir miyiz? - demeelrii görünce Fahriye de müthiş bir cesaret uyanmış.

— Kocam müsaade etmez, giyinişte orijinal ve yekta olmamı istiyor! - diye cevap verirmiş.

Kendisiyle alay edeceklerini sandığı halde bilâkis herkes:

— Hakkı var. Cidden orijinalsiniz! . dediklerine şahit olmuş.

Avdetlerini öğrenince Aliye hanım bunları yemeğe davet mecburiyetinde kalmış, o akşam başkaları da varmış. Fahriyenin hali, konuşması herkesi fevkalâde alâkadar etmiş. İşte o günden beri kadın salonların modası hükmüne girmiş. Davet eden edene! Her söylediği bir zekâ... Her lâfı kahkahalar u. yandırıyormuş.

Ve nihayet gördüğümüz manzara...

* * *

Aradan bir müddet geçti. Aliye hanım gene bir sabah bana telefon etti. Evine derhal gelmemi söyledi. koştum. Helecanla:

— Haberiniz var mı? Fahriye ayrılıyor.

— Ya... Demek keşfiniz, doğru imiş. Zavallı Fahriye hanım!

Aliye hanım, müstehzi bir kahkaha atarak:

— Nesi zavallı?... Cevdeti o bırakıyor. İlk zamanlar, talakın sebebini ben de Cevdette sanmıştım. Hatta delikanlı ayrılmak arzusunu nezaketen Fahriyeye atfediyor sanmıştım. Meğer oğlan deli divaneymiş. Fahriyeyi seviyormuş.

— O halde neye ayrılıyorlar?

— (xxx) bankasının direktörüne varacak.

— Yalan!

— Sahi, sahi... Bu işi niçin yaptığını kendisine sordum. "Ben Cevdete zaten âşık değildim. Çok genç. Kendi yaşımda bir adam istiyorum. Bu yeni talibim de beni pek seviyor. Cevdetle ahbap kalacağız. Hatta adadaki köşkümüze bile onu davet edeceğiz. Yeni kocamın yetişmiş bir kızı var. Belki de onları evlendiririz!,, dedi.

— SON —

Nakleden: Hatice SÜREYYA

Amerikada Zenci düşmanlığı

Yegâne bahriye zabiti istifa etti

Bir zenci, Amerikan harp donanmasında zabit olabilir mi?.

Amerikan kanunarı buna mâni değidir. Buna rağmen, şimdiye kadar böye bir şey de vuku bumamıştır. Zenci mebus Oskar Pristin, yardımı sayesinde bahriye mektebine girmiş olan bir çok zenci zabit namzedi miyopluk veya diğer bünyevî noksanları olduğu ve yahut ta, imtihanda muvaffak olamadıkları ileri sürülerek, zabit çıkamamışlardır.

Nihayet mektebe giren Corc Tivers adında genç bir zenci, mektebin en güzel vücutlu, en sağlam ve en çalışkan talebesi olduğu için mektep idaresi ona bir kulp takamamış, ancak bütün derslerden birinciliği kazandığı halde, onu sonuncular arasında göstermekle âdeta hınç almıştır.

Böylelikle, bütün şiddet ve cebirlere rağmen Corc Trivers bahriye zaoiti çıkmıştır .

Fakat bu zabitlik uzun sürmemiş ve zavallı delikanlı bir hafta sonra istifa ederek, siyah hâmisine bu istifanın sebebini şöyle izah etmiştir:

"— Hiç kimse bana lâf söylemiyor ve: (Kara herif, sakın yaklaşma!) diye bağırıyorlar hattâ askerler bile.. Uyku uyuyamıyorum. Çünkü uyku esnasında kafama binbir türlü eşya iniyor. Talim esnasında yanımdakiler bana iğne batırıyor, ayağıma basıyorlar. Can acısiyle yerimden kımıldadım mı bu defa da kumandanlarımdan azar işitiyorum! Artık tahammülüm kalmadığı için istifa ettim.„

SPOR

Bursada atletizm müsabakaları

İstanbul ve Bursa futbolcuları arasında da temaslar yapılacak

Bursa (hususi) — Bu pazar Bursa stadında halkevinin tertip ettiği atletizm müsabakaları çok iyi bir şekilde geçti, alınan dereceler şöyledir:

100 Metre:
1 inci Alâ (Acar) 11,4/5
2 inci Ömer (Bursaspor) 12,
3 üncü Şahap (Acar),

200 Metre:
1 inci (Duraspor) 26. Diğer müsabıklar müsabaka harici kalmışlardır).

400 Metre:
1 inci İbrahim (Acar) 56.
2 inci Şeref ((Duraspor),
3 üncü İsmail (Akınspor).

800 Metre:
1 inci Remzi 2,22 2/5
2 inci Hamdi (Muradiye S.)
3 üncü Abdürrahman (Duraspor)...

1500 Metre:
1 inci Osman 5,11 2/5
2 inci Ali (Muradiye S.)
3 üncü Nail Duraspor).

5000 Metre:
1 inci Osman 19.48 (Acarspor),
2 inci Fethi 20,58 (M.spor),

Gülle atma:
Sabahattin (Acar) 11,2

Disk atma:
Sabahattin (Acar) 36,20

Tek adım:
1 inci Ramazan (Acar) 6,05
2 inci Alâ (Acar),
3 üncü Akınspor,

3 Adım:
1 inci İbrahim 12,87 (((yeni Bursa rekoru),
2 inci Nazif Akınspor),
3 üncü Ramazan (Acar)

Yüksek atlama:
1 inci Ramazan (Acar) 1,69 (Yeni Bursa rekoru),
2 inci Nazir Akınspor),

Cirit atma:
1 inci Hamdi 42,97

4 100 bayrak yarışı:
1 inci Alâ - İbrahim - Şahap - Vefik (Acar takımı), 47,8/10
2 inci Ömer - Şeref - Muzaffer - Hilmi (Duraspor takımı),

Ve neticede:

Acar İdman birinci, Duraspor ikinci, Muradiye üçüncü ve Akınspor da dördüncü olmuşlardır.

22-8-93 7de de Bursa birincilikleri yapılacaktır.

* * *

Muradiyespor İnegöle gitmiş ve orada 5-3 mağlûp olmuş, Acar idman ise 3-1 galip gelmiştir.

* * *

Haber alındığına göre; Durasporlular Balıkesir ve İstanbul Barutgücü ile gidip gelme ve, Bandırma Doğansporu İstanbul Galata Gençler birliği, Kadıköy Gençler birliği ve Fenerbahçeyi Bursaya getirmek üzere mezkûr klüplerle anlaşmak üzeredir.. Bursada hariçle yegâne temaslar yapan Bursamızın bu kıymetli klübünü tebrik eder ve muvaffakiyetler dileriz.

Gönül

Kendisinin şike güreş yaptığını yazan bir gazeteye

Mülâyim pehlivan cevap veriyor

Dün akşamki gazetelerden biri geçen hafta yapılan Mülâyim - Kampel müsabakasının danışıklı döğüş olduğunu, Mülâyim tarafından Kanadalı güreşçiye iki yüz lira verilerek müsabakayı kazandığını yazmaktadır.

Bu yazıyı gören Mülâyim pehlivan bu sabah matbaamıza gelerek bu asılsız satırlara cevab vermek istediğini bildirmiş ve bize şunları söylemiştir:

"— Ben güreş gününe kadar karşıma çıkacak pehlivanı tanımıyordum. Para teklif etmiş olmam veyahut vermem kat'iyyen yalandır.

Bu güreş danışıklı olsaydı dokuz, on dakika içinde biter miydi? Halka heyecanlı dakikalar geçirterek hiç olmazsa 30 - 40 dakika sonra galib gelirdim.

Bu gazetenin muharririne şunu teklif ederim: Ben bin lira koyuyorum, bu yazıcı da bin lira koysun, bu pazar Vandervalt gibi çok mühim bir güreşçiyle çarpıştıktan sonra kazansam, da, kaybetsem de bu gazetenin tensib edeceği hakemler önünde geçen hafta da yendiğim Kanadalı Kampelle tekrar tutuşmağa hazırım. Galib gelirsem gazetecinin bin lirasını alırım, mağlûp olursam bin liramı feda etmeye amadeyim. Cevab bekliyorum.,,

Istanbul

Atletizm bayramı

İstanbul bölgesi atletizm ajanlığından:

Bu yıl sekizinci Balkan oyunları için bir seçme mahiyetinde açık müsabaka halinde yapılacak olan atletişm birincilikleri programı aşağıda yazılmıştır. Bu müsabakalara katılacak olan bütün sporcuların isimlerini kaydettirmeleri lâzımdır.

Program:
Cumartesi 14/8/937.
Saat:
15,30 110 engel
15,45 800 düz ve gülle
15,55 100 seçmeler,
16,20 5000 mukavemet-yüksek atlama ve cirit
16,45 100 final
Pazar 15/8/937
16 400 engel
16,20 400 düz koşu seçme ve 3 adım.
16,30 200 seçme.
16,50 1500
17,05 1000 Tek adım ve disk atl maa
17,45 400 final sırıkla yüksek
18 200 final
Salı 17/8/937
16,30 da Maraton müsabakası hazırlığı 35 kilometre. Fenerbahçeden başlamak üzere.

Atletizm hakemlerini davet

14 ve 15 ağustos cumartesi ve pazar günleri yapılacak atletizm birinciliklerinde bütün müsabakalarda bizden değerli yardımlarını esirgemiyen hakem arkadaşların muayyen saatte Fenerbahçe stadında bulunmalarını rica ederiz.

Balkan güreşleri

17 eylülde başlıyor

İzmir, 12 (A. A.) — İzmir Enternasyonal fuarı münasebetiyle bu yıl İzmir stadyomunda yapılacak beşinci Balkan güreş şampiyonası programı Güreş Federasyonunca hazırlanmıştır.

Bu programa göre millî takımımızla Yugoslav ve Bulgar millî takımları 15 eylûl çarşamba günü vapurla saat beşte Bandırmaya vâsıl olacaklar ve Bandırmadan trenle İzmire gelecekler, merasimle karşılanacaklardır.

Yunan millî güreş takımı Pireden bir vapurla doğruca İzmire gelecekler dir.

16 Eylûl günü Balkan gençleri öğleye kadar İzmiri gezecekler. öğleden sonra istirahate çekileceklerdir. Müsabakalar 17 eylûl cuma günü saat birde başlıyacaktır.

Kürek yarışları

Bu hafta Bakırköyde yapılıyor

İstanbul Halkevi spor kolu tarafından bu hafta pazar günü Bakırköy sahillerinde büyük bir deniz bayramı tertib edilmiştir.

Su sporlarıyla meşgul olan klüplere müracaat edilerek kürek, yelken, yüzme ve sutopu takımlarının bu müsabakalara iştirakleri de rica edilmiştir.

Klüplerin yarış tekneleri tertib heyeti tarafından temin edilecek motörlerle yarış yerine nakledilecektir. Müsabakalar su sporları İstanbul ajanlığının nezareti altında icra edilecektir.

Sergi münasebetiyle

Izmirde spor hareketleri

Sergi günlerinde İzmirde birçok mühim spor hareketleri olacaktır.

Macar B millî takımı ile bir Romen futbol klübü İzmire gelmek istemişlerdir, kendilerine müsait cevablar verilmiştir.

Ankara muhtelitinin İzmir muhtelit takımıyla temsilî bir maç yapması takarrür etmiştir. İstanbul muhtelitinin de İzmirde bir oyun vermesi ihtimali vardır.

Edebiyat faydasız değildir!

Hapishanede romancı olan haydut

Yazdığı eserlere mükâfat olarak hapisten affedildi

Varşovadan bildirildiğine göre Lehistan reisicumhuru birçok yağma ve cinayet faili olan azılı bir haydudu affetmiştir.

Piaseçki adındaki bu haydut bundan on iki sene evvel, bir tüccarı vahşiyane bir şekilde öldürmüş ve mağazasını soymuş olduğu için mahkeme kendisini idama mahkûm etmişti. Fakat hükmün infaz edileceği gün, onun Lehistan istiklâl harbi esnasında gösterdiği fedakârlıkları nazarı itibara alan reisicumhur bu idam kararını değiştirmiş ve Piaseçkinin 15 sene kürek cezasile hayatını kurtarmıştır.

Haydut hapishaneye girer girmez eline geçen bütün kitapları büyük bir dikkat ve zevkle okumağa başlamış ve böylelikle edebiyata ve yazı yazmağa heves etmiştir.

Haydut ilk eseri için tam iki sene uğraşmış, hayatında başından birçok macera geçtiği için mevzuu kolayca bulmuştur. Çok meşhur bir gangsterin hayatından bahseden ve "Dübbüekberin maşuku,, ismini taşıyan bu eser, emsalsiz bir muvaffakiyet kazanmıştır.

"Beşinci merhale,, adlı ikinci eseri, Piaseçkinin şöhretini büsbütün arttırmıştır. Öyle ki, Lehistanın muhtelif edebiyat cemiyetleri reisicumhura müracaat ederek "katil - muharrir,,in affını rica etmişlerdir.

İstidalarında: "haydut Piaseçki ölmüştür romancı Piaseçki doğdu,, demişlerdir.

Reisicumhur ilk defa bu talebi reddetmişse de, rica ve ısrarların büsbütün artması önünde, boyun eğmek ve mesleğini bu kadar garip şerait içinde değiştiren yeni edebiyat "yıldız,,ını affetmiştir.

Vahab

Tekrar İzmire dönmek istiyor

İzmirden verilen bir habere göre; eski Altay klübünün merkez muhacimi Vahab iki senedir Pariste oynamakta olduğu Racing klübden ayrılarak tekrar vatanına dönmek istediğini arkadaşlarına bildirmiştir.

Kendisini İzmire getirmek için Vahabın profesyonel olmadığına dair, Türk futbol federasyonundan bir karar almak üzere Alsancak klübü reisi Ankaraya hareket etmiştir.

İzmire döndüğü takdirde Vahab yeni Alsancak takımında yer alacaktır.

Yüksek atlamada dünya rekoru

Stokholm, 13 (A.A.) — American Nelvin Valker, bir hafta içinde iki defa yüksek atlama dünya rekorunu kırmıştır. Şampiyon 2,09 metre atlamıştır. Evvelce 2,08 atlamış idi.

Musolininin yeni nutku

"Harp ruhu olmıyan millet sefalete mahkûmdur!,,

Katanya 12 (A.A.) — Stefani Ajansı bildiriyor:

Bütün yol güzergâhında halk tarafından coşkun tezahüratla selâmlanarak Mesinadan buraya gelen Musolini hükûmet dairesinin balkonundan şevk ve heyecan dalgası doğuran bir nutuk söylemiştir.

Musolini "Doğudan gelen tarihe, insanlığa ve hayatiyete aykırı,, ideoloji ve umdeleri daima reddetmiş olan Sicilyalıların faşist imanlarını kaydettikten sonra, bunların milletin hayatına daima tek olması, icap eden prensipleri daima müdrik bulunmuş olduklarını söylemiş ve manevraların ve kendi seyahatinin dünyanın her tarafında alâka ve dikkati Sicilya üzerine çekmiş olduğunu gerek bu ve gerek faşist gençlikler kışlasının küşadı münasebetile faşist faaliyeti umdesinin ana noktası nın İtalyan milletinin askeri hayata daha kuvvetle hazırlanması olduğunu bildirmiş ve:

"Harp ruhu olmayan bir millet sefalete ve esarete mahkûmdur.,,

Demiştir.

Musolini, Sicilyada Sulefaria ... yeni bir devreye giren İtalyan imparatorluğunun kurucularından biri olduğunu hatırlatarak sözlerini, faşist hükûmetinin Sicilyalıların askerî meziyetlerine ve faşist imanına güvendiğini kaydederek bitirmiştir.

Fransızlar nutuk yerine icraat bekliyorlar

Paris 12 (A.A.) — M. Musolininin Mesinada söylemiş olduğu nutuk hakkında mütalealar serdeden Echo de Paris, diyor ki

"Beyanatta bulunmaktan, nutuk söylemekten başka bir takım şeyler yapılsa daha iyi olur.

Filiyata geçmek, her halde daha iyi yade sükûnet bahşeder. Müphem sözleri bırakarak sarih tekliflere geçmek hususunda bir karar vermek Musoliniye aittir.

Musolini, İspanyanın hâmisi sıfatile İberik yarımadası işlerine daha ziyade karışabilmesine medar olacak bir teminat ... nüd vâadini elde etmek için Almanya ile temasa girişip de nazikâne bir reddile maruz kalalıdanberi, âcilen Londra ve Parisle bir mukarenet tesisi teşebbüsüne kıyam etmiştir. Palermoda yapılan vâadler, icrası imkânı mevcut müzakerelerin başlangıcını gösterecektir. aksi takdirde onlar da diğer bir takım heyecan uyandırıcı beyanatların yanına gidecek, unutulacaktır.,,

Filipinde bir suikast

Londra, 13 (A.A.) — Filipin adaları Reuter ajansına bildirildiğine göre evvelki gece Manille şehrinden ... rında kâin Manille başpiskoposluk sarayında bir bomba patlamış, fakat kimseye bir şey olmamıştır.

Bombanın kimin tarafından atıldığı henüz tesbit edilmemişse de bu hâdise başpiskoposun komünizm aleyhindeki beyanatı ile karşılaştırılmaktadır.

Nazi usulü tereyağı rivayetleri yalanmış

Berlin, 13 (A.A.) — Ziraat Vekâleti, Almanyada tereyağına baline beyaz karıştırıldığı hakkında dedikodu mahiyetindeki şayiaları kat'î surette yalanlamaktadır.

Küçük Haberler

İÇERİDE:

* Belediye yeniden 25 halâ yaptıracaktır. Sokaklarda işiyenlerden 50 kuruş alınacaktır.

* Maçka - Beyazıt otobüs seferleri başlayınca tramvay şirketi 10 dakikada bir tramvay yerine 10 dakikada 3 tramvay kaldırmağa başlamıştır.

* Şirketihayriyeden sonra Akay da Haliçte iki yeni vapur yaptıracaktır.

* Balıkçılar cemiyeti idare heyeti azası aralarında ihtilâf çıkması üzerine istifa etmişlerdir.

* Şehremini halkevi İstanbul ilkokul çocuklarına yardım birliği başkanlığından: Birliğimize bağlı Kocamustafapaşa 28 inci ve 29 uncu okulların himaye heyeti başkanlığı çevrelerinde sünnet yaptırmak istediklerinden istekli ailelerin hergün saat ikiden beşe kadar halkevi binasına, ve Kocamustafapaşa semt ocağına müracaatla çocuklarını kaydettirmeleri.

* Züccaciyeciler, serbest piyasanın ihlâl edildiği, ihtikâr yapıldığı ve yerli züccaciye piyasasının tehlikeye sokulduğunu müşterek bir şikâyetname ile tesbite başlamışlardır. Bu şikâyetname İktisat vekili Celâl Bayara verilecektir.

* İpekli kumaşların kontrolü işine memur edilen Ticaret odası, hükûmetçe kabul edilen nizamname hükümlerinin yerine getirilmesi için bir talimatname hazırlamaktadır.

* Akdenizdeki İngiliz donanmasına mensup üç harp gemisinden mürekkep bir filo ağustosun son haftasında limanımızı ziyaret edecektir. İngiliz filosu İstanbulda üç gün kalacaktır.

* Pesidente isimli Brezilya mektep gemisi de ay sonunda limanımıza gelecektir.

* Sultanahmetle Rami arasında işliyen otobüslerin Sirkeciye kadar indirilmesi için otobüs sahipleri Belediyeye müracaat etmişlerdi. Bu müracaat tetkik edilerek muvafık görülmüş, seferler Sirkeci ile Rami arasında yapılmağa başlamıştır.

* Askeri tıb talebesinin son sınıf ikmal imtihanları bugün başlıyacak ve ağustosun yirmi beşine kadar devam edecektir.

* Mesleki mahiyette yazılmış fayda verici eserlerin muharrirlerine verilecek ikramiyeden kazanç vergisi kesilmemesi alâkadarlara bildirilmiştir.

* Dün şehrimizde dokuz tifo vakası kaydedilmiştir. Ayrıca bir difteri ile bir de lekeli humma vardır.

* Doktor Lopez Almeira, Brezilyanın Ankara maslahatgüzarlığına tayin edilmiştir. Brezilya hükûmeti Balkanlarda daimi bir sergi açmıya karar verdiğinden doktor Lopez, Yunanistanda bu hususta tetkiklerde bulunmak üzere Atinaya gitmiştir.

* Dün belediye suç'arından dolayı 223 kişi cezalandırılmıştır.

* Belediye harap bir halde bulunan Kabataş ve Üsküdar iskelelerinin güzel bir hale sokulmasını Şirketihayriyeye bildirmiştir.

* Zehirli gaz kurslarına birinciteşrinde başlanmasına karar verilmiştir.

* Karabük fabrikalarını kuran İngiliz şirketi umumi müdürü Makenzi bu sabah Londradan şehrimize gelmiştir.

* İstanbul avcılar bayramı ve Anbarlı av alanının açılış töreni 22 ağustos pazar günü saat onda Anbarlı Çobançeşme mevkiinde yapılacaktır.

DIŞARIDA:

* Glasgovda altı kişinin ölümüne sebeb olan delilik vakası olmuştur. Bir Mısırlı talebe rövolverile kayınbabasile kayınbabasının 14 yaşındaki kızını ve 16 aylık olan kendi kızını ve bunların imdadına yetişmek istiyen bir taksi şoförünü öldürmüştür. Keza yaralanan karısının vaziyeti çok vahimdir.

* Paris büyük elçimiz Suat Davaz Fransız başvekiliyle görüşmüştür.

* Milletler cemiyetinin mandater komisyonu, Filistin hakkında müzakerelerine başlamış ve Filistinde İngiliz mandasının devam edemiyeceği fikrine iştirak etmiştir.

* Dün saat 18,15 de Moskovada Levanevskinin idaresi altında altı kişiden mürekkep bir mürettebat ile dört motörlü 209 N. tayyaresi hiç yere inmeden Moskova - Şimal kutbu - Fairbanks uçuşu için hareket etmiştir.

HABER TAKVİMİ

13
CUMA
AĞUSTOS — 1937
Hicri: 1356 — Cemaziyelâhır: 6

Güneşin doğuşu	Güneşin batışı
5,08	19,12

Vakit	Sabah	Öğle	İkindi	Akşam	Yatsı	İmsak
	3,30	12,19	16,10	19,12	20,57	3,12

18 defa katil Haydudun karısı

Fransız gazeteleri sayesinde Müebbet hapis mahkûmiyetinden affedildi

Madlen Mançini

1928 de müebbed kürek cezasına mahkûm olan, meşhur Korsikalı haydut Romaneffinin karısı Madlen Mançininin. bütün Fransız gazetelerinin teşebbüsleri sayesinde nihayet affedildiği haber verilmektedir.

Harbiumumi nihayetinde, Madlen Korsikada, babasile beraber ikamet ediyordu. Bir gün Romaneffi evlerine gelerek, geceyi orada geçirmesine müsaade etmelerini istedi.

Romaneffiyi senelerdenberi jandarmalar kovalıyordu. Fakat Korsikada, misafirin — her kim olursa olsun — yüzüne kapı kapamak âdet değildir.

Madlen, o zamanlar, çok genç olmasına rağmen, âdeta bir ev kadınıydı ve bütün evi idare ediyordu. Romaneffi onu beğendi ve babasından istedi. Böylelikle hem güzel bir karısı olacaktı, hem de onun zenginliğinden istifade edecekti. Kızın babası evvelâ bu talebi reddettiyse de, her sözünü yerine getiren haydudun tehdidinden korkarak nihayet razı oldu. Esasen genç kızda, buna pek muhalefet etmedi, çünkü gayet yakışıklı, güçlü kuvvetli ve üstelik okumuş bir erkek olan Romaneffi hoşuna gitmişti.

Romaneffi o gündenberi her gece muntazaman eve gelmeğe ve gündüzleri dahildeki faaliyetine devam etmeğe başladı. Bir gün, jandarmaların, izi üzerinde olduklarını görerek karısının, kendisini ihbar ettiğini zannetti ve atının kuyruğuna bağlayarak ona bir hayli işkence yaptı. Birkaç gün sonra, jandarmalarla yalnız başına âdeta harbetti ve yirmi yara aldıktan ve 18 kişi öldürdükten sonra kendisi de öldü.

Kısa bir müddet sonra, Madlenin akrabalarından olan Antuanla iki oğlu, aralarında Bastelide bulunan üç haydut tarafından katledildiler.

Madlen ile Romaneffinin düşmanları, bu katlin bir kan davası olduğunu ve Madlenin, diğer haydutlar vasıtasile Romaneffinin intikamını aldırdığını ileri sürdüler. Diğer taraftan, cinayet günü Madlenin, Borkoliyle diğer ikî haydudu evinde gizlediği de anlaşıldığından mahkeme, onu müebbed kürek cezasına mahkûm etti.

Bunun üzerine, hemen hemen bütün Fransız gazetelerile birçok kimseler, Korsikada, misafirin yüzüne kapı kapamanın en büyük ayıplık telâkki edildiğini ve Madlenin üç haydudu evinde gizlemesinin, onlarla suç ortağı olduğuna delil teşkil etmiyeceğini ileri sürmeğe ve birçok delil ve isbatlar göstermeğe başladılar.

Nihayet, on senelik mahkûmiyetten sonra, Madlenin suçlu olmadığı anlaşılarak affedildi.

Şimdi bütün Fransız gazetelerinin her biri ayrı ayrı bu muvaffakiyeti kendilerine maledîyorlar.

Korfu mülâkatı

Stoyadinoviç, Metaksasla görüştü

Korfu, 12 — Yugoslavya başvekili Stoyadinoviç Korfuda bulunan ailesini ziyaret etmek üzere Adaya gelmiş ve birkaç gün kaldıktan sonra dün avdet etmiştir. Stoyadinoviç Korfuda bulunduğu esnada Yunan kralını da ziyaret etmiştir. Pazar günü adaya gitmiş olan Başvekil general Metaksasla Yugoslav başvekili Stoyadinoviç arasında uzun boylu konuşmalar yapılmış ve pek samimî bir hava içinde geçen bu mülâkatta Balkan Antantile iki devleti alâkadar eden bütün meseleler de pek derin bir görüş birliği olduğu tesbit edilmiştir.

Şüpheli görülen bir ölüm

Fatihte Hasan Halife mahallesinde kumcu Salihin evinde küçük bir odada kirayla oturan tütün amelesinden 42 yaşında Ayşenin dün odasından çıkmadığı görülmüş, kapısı vurulmuştur. İçerden ses çıkmayınca kapı açılarak girilmiş, Ayşenin öldüğü görülmüştür.

Ceset belediye doktoru tarafından muayene edilmiş, ölümü şüpheli görülerek morga kaldırılmıştır

Memlekette tetkikler

Dersimlinin sırrı Munzur nedir?

"Hicaza helva yollayan çoban,, Dersimlinin mabududur?

Yazan: *Niyazi Ahmet*

Eski Dersimin tapındığı, her şeyi ondan beklediği Munzur kimdir?

İşte bu yazımda Dersim kadar enteresan Munzur efsanesini bir masal gibi anlatacağım.

Zengin ağanın biri bir gün Hicaza gitmiş ve hizmetçisi, çobanı Munzuru evde bırakmış.

Ağanın gidişinden uzun bir müddet sonra bir gün Munzur eve gelmiş ve hanıma:

— Hanım, demiş, ben bir şey için geldim...

— Niçin geldin?

— Beni ağa gönderdi.

— Ağa nereden gönderdi?

Kadın bu sözü söyledikten sonra pişman olmuş, Munzuru yüzüne karşı yalancı çıkarmak istememiş. Derhal sormuş:

— Niçin gönderdi?

Munzur ezile büzüle cevab vermiş:

— Helva istiyor!

Kadın Munzurun yalanını yüzüne vurmamış:

"Adamcağız helva yemek istiyor galiba...,, diye düşünerek güzel bir helva yapıp Munzura vermiş..

Aradan günler, haftalar geçmiş ve hanım helva meselesini unutmuş bile...

Bir gün:

— Ağa geliyor..,

Haberi duyulmuş. Bütün köylü onu karşılamak için yola çıkmış. Rasladıkları yerde hepsi yerlere kapanarak Hacdan gelen ağanın elini öpmek istemişler. Fakat ağa buna bir türlü müsaade etmemiş:

— Olmaz! demiş. Siz benim elimi değil, Munzurun elini öpün!

Sormuşlar:

— Munzurun elini mi öpelim? Ne münasebet? O, bir çoban parçası..

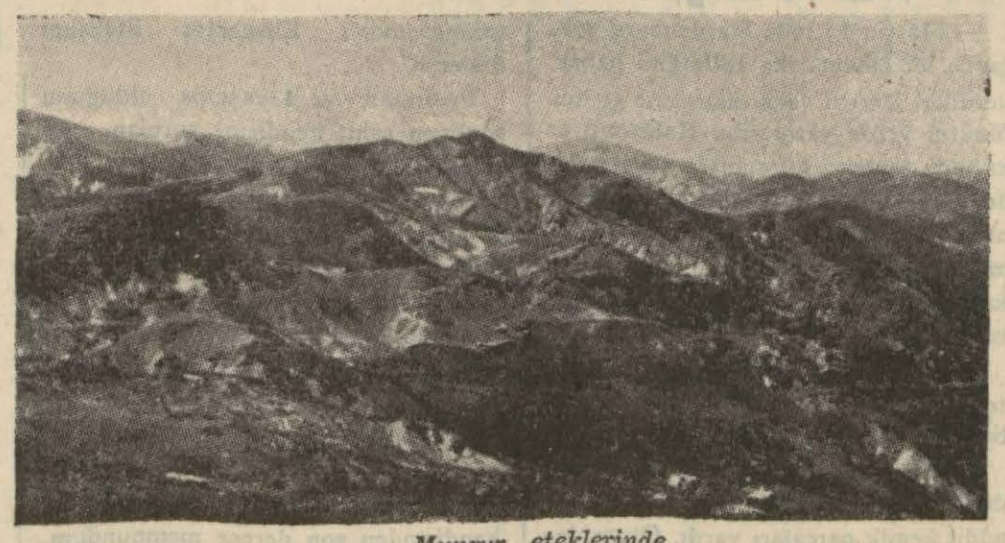

Munzur eteklerinde

— Peki, o halde eve kadar gidelim. Bunun sebebini orada söylerim.

Kafile eve geldiği vakit ağa karısına sormuş:

— Sen helva yapıp Munzura verdin mi?

— Verdim.

Ağa derhal heybesinden bir tabak çıkarıp uzatmış:

— Bu sahanla mı verdin?

— Evet...

Kadın şaşırmış: Munzura verdiği tabağı geri almadığını hatırlamış. Demek Munzur:

— Helvayı ağa istiyor... derken yalan söylememiş!...

Ağa, hazır bulunanlara dönerek anlatmış:

— Ben Hicazdayken helva canım istedi. Bir gün sonra baktım ki Munzur bu tabakla bana istediğim helvayı getirip verdi. Helvayı aldıktan sonra etrafa baktım, Munzur yok... İşte bunun için şimdi benim elimi değil, Munzurun elini öpün!

Tabiî bütün köylü derhal Munzurun etrafını sarıp elini öpmek istemişler. Munzur bir türlü buna razı olmıyarak dağlara doğru kaçmıya başlamış. Halk mütemadiyen takip ediyor, onun mübarek elini öpmek istiyormuş.

Munzur bir aralık karlı dağların önüne gelmiş. Burada yakalanacağını anlamış. Derhal dağa dalmış, dağ açılarak Munzuru içeri almış!

Arkasından gelenler ayni yerden girip Munzuru yakalamak istemişler. Fakat içeri girmek istedikleri yerden muazzam bir su fışkırmıya başlamış. Köylüler, başka bir menfez bulup içeri girmek istemişler; oradan da su fışkırmaya başlamış...

İşte "Munzur baba" efsanesi budur. Filhakika Munzur dağının birkaç yerinde dağın içinden muazzam su sütunları fışkırmakta, yanlarından da birçok su gözleri bulunmaktadır.

Munzur dağı kadar Munzur nehri de Dersimde en mukaddes şeydir. Onun için Munzurun başına yapılan yemin en büyük yemin sayılır.

Niyazi Ahmet

Yerli mallar sergisi

Dün akşam kapandı

9 uncu yerli mallar sergisi, dün akşam saat 21 de kapanmıştır. Bu münasebetle dün saat 16 da sergide merasim yapılmış ve teşhir ve dekor birinciliklerile ikinciliklerini kazanan firmalara kupalar verilmiştir.

Milli Sanayi Birliği reisi doktor Halil Sezer bir nutuk söyliyerek milli sanayiimizin yükseliş hareketinden kısaca bahs ve muvaffakiyet gösteren firmaları tebrik etmiştir.

Sümer bankın kazandığı güzel dekor teşhir birinciliği kupası, bu paviyonu kuran sanatkâr Ekreme, sergi bahçesinde teşhir birinciliği kupası da İnhisarlar neşriyat şefi Memduha verilmiştir.

Dekorasyon birinciliği kazanan İş bankasının kupası ikinci müdüre ve Reassüransın kupası da Reassürans mümessiline verilmiştir.

Merasimin sonunda hazır bulunanlara İnhisarlar paviyonu tarafından yeni çıkarılan sodalı likörden ikram edilmiştir.

Nafıa Vekilimizin ziyareti

Şehrimizde bulunan Nafıa vekili Ali Çetinkaya dün yerli mallar sergisini ziyaret etmiştir.

Nafıa vekilimiz, sergide bir buçuk saat kalmış, bilhassa İzmit kâğıt fabrikası mamulâtile, Nazilli basmalarını ve yerli derileri tetkik etmiştir.

Izmir belediye reisi sergide

İzmir belediye reisi Behçet Salih dün sergiyi ziyaret etmiştir.

Teşekkür

İçinde yirmi üç liram ve muhtelif evrak bulunan cüzdanımı düşürmüştüm. Bunu bularak bana veren Tek Kollu Cemale teşekkür ederim.

Beyoğlunda Kumbaracı yokuşunda 21 numarada Osman oğlu Mustafa

Istanbul konuşuyor

(Baştarafı 3 üncüde)

nin göğsünden çıkardığı memesini yavrusuna verdi. Ağlama sesi bir an içinde kesildi.

Sonra, kadın tekrar bize döndü:

— Bunu doyurmak kolay amma, öbürleri artık büyüdüler, yemek, ekmek istiyorlar, diye söylendi.

Bu hakikî sefalet manzarasının seyrine daha çok dayanamadım. Bulunduğumuz sokağın bozuk yollarından acele acele yürüyerek caddeye fırladım. Buraya ayak basar basmaz, önünde bahçesi bulunan bembeyaz ve iki katlı bir binayı karşımda buldum.

Burası Verem Dispanseri idi.

— Ne temiz, ne güzel şey, derken iğrenç bir manzara yüzünden tam bir sukutu hayale uğramam mukaddermiş.. Dispanserin beyaz duvarları üzerinde takdirle dolaşan gözlerimin önünde birdenbire pis bir çöp kutusu belirmişti.

İş, dispanserin hemen köşesine yerleştirilen bu umumî çöplükle kalsa yine "neyse, deyip geçecektim. Fakat iş bukadarla kalmadı. Siyah elbiseli bir taze ceviz satıcısı, elinde tablası olduğu halde bu mikrop yuvasının yanına sokuldu. Arkasını sokağa döndükten, ve elindeki ceviz tablasını çöp sandığının üzerine bıraktıktan sonra, dispanser duvarının dibine rahat rahat abdest bozdu. Bu pisliği bitirdikten sonra bir kere de sümkürüp parmaklariyle burnundaki sümükleri sildi ve ellerini pantalonunun arkasında temizledi. Ceviz tablasını çöp kutusunun üzerinden aldı. Biraz evvel sümüğünü silip pantalonunda temizlediği parmaklariyle tepsideki cevizlere bir başka biçim vermeğe uğraşarak, yanımızdan yavaş yavaş uzaklaştı, gitti.

Köşesi, çöplük ve aptesane yapılan Verem Dispanserinin haline mi kızayım? Bu pis satıcının rezaletine mi sinirleneyim? diye şaşırmıştım!

Bundan sonra caddenin Yerebatan mahzenlerine doğru birdenbire daraldığını, buraların istimlâk edilerek yolun tamamen muntazam bir şekil almasi lâzımgeldiğini filân gezerek görüm, öğrendim. Amma aklım hep Verem Dispanserinin köşesine yerleştirilen pis çöp kutusiyle, pantalonuna sürerek temizlediği iğrenç parmaklariyle satılık cevizlerini düzeltmiye çalışan satıcıda idi.

Hele sonucu manzarayı bir türlü unutamıyorduk Bu satırları yazarken bile, vaziyet gözlerimin önünde tekrar canlandı ve midem bulanıyor.

YARINA: Salacık Plâjı...

HABERCİ

Ayılamıyarak ölen bir sarhoş

Fenerde Yumuk sokağında 26 numaralı evde oturan marangoz Hamdi evvelki gece Beyoğlunda rakı içmiş, evine dönmüştür.

Hamdi pek fazla sarhoş olduğundan hemen yatağına girmiş, dün saat on sekize kadar ayılmamıştır.

Hamdinin ifade veremediği de görülünce kendisi Cerrahpaşa hastanesine kaldırılmış, birkaç saat sonra ölmüştür. Hamdinin zehirlendiği zannedilmektedir. Cesedi morga kaldırılmıştır.

Üstad Ubeydullah

Dün Hâmidin yanına defnedildi

Dün vefatını büyük bir teessürle haber verdiğimiz Beyazıd mebusu fazılı muhterem Ubeydullah'ın cenazesi büyük merasimle gömülmüştür.

Cenaze merasiminde şehrimizde bulunan Büyük Millet Meclisi azaları, Cumhuriyet Halk partisi, vilâyet ve belediye erkânı, Beşiktaş spor teşkilâtına mensub gençler, merhumun eski talebeleri, kendisini seven dostları, bir askerî kıt'a ve bir polis müfrezesi iştirak etmiştir.

Cenaze, saat 15,30 da Yıldızda, Yenimahallede Yıldız Posta caddesindeki merhumun evinden kaldırılmış, Yıldız caddesini takiben Beşiktaşta Sinanpaşa camisine nakledilmiştir. Merhumun namazı bu camide kılındıktan sonra cenaze el üstünde Akaretler caddesine kadar nakledilmiş, orada cenaze otomobiline konularak, Dahiliye Vekâletinden verilen emir üzerine Zincirlikuyuda yeni tesis edilmekte olan mezarlıkta, büyük şair Abdülhak Hâmidin yanına defnedilmiştir.

100 metre irtifadan düştü

Fakat mucize kabilinden kurtuldu

Fransanın Grenoble şehrinde çok garib bir kaza olmuş ve yüz metro yükseklikten düşen bir genç, pek hafif bir yarayla kurtulmuştur. Hâdise şöyle cereyan etmiştir:

Bu şehirde tahsilde bulunan Hollan dalı bir talebe, birçok arkadaşlarıyla beraber dağa çıktığı bir sırada, kız arkadaşlarından birisinin ayağı kaymış ve yere düşmüştür. Bunu gören talebe onun imdadına koşmuşsa da, kendi ayağı da kaymış ve zavallı talebe yüz metro yükseklikten aşağıya yuvarlanmıştır.

Arkadaşları, heyecan ve dehşet içinde aşağıya inmişler ve onu, kollarından ve ayaklarından yaralı olarak canlı bir halde bulmuşlardır.

Delinin zoru imamlıkmış!

Boluda garip bir hâdise oldu

Boluda garib bir vaka olmuştur. Yahya paşa camiinde sabah namazı için cemaat hazırlanırken içeriye 25 yaşlarında bir genç girmiş, doğruca mihraba geçip oturmuştur. Biraz sonra namaz zamanı gelince cemaat hazırlanmış, o vakit genç ayağa kalkarak imama:

— Sen müezzinlik yap, ben namaz kıldıracağım, demiştir.

İmam buna muhalefet edince, deli olduğu sonradan anlaşılan genç, imamın sakalına yapışıp belinin ortasına bir tekme vurmuş ve camiin kapısından dışarı atmıştır. Bunun üzerine mihraba geçen deli halkın da kaçtığını görünce onlara da saldırmış. Ahmet isimli bu deli güçlükle yakalanmıştır.

Maaşları artan muallimler

Bu sene şehrimiz muallimlerinden maaşları bir derece arttırılarak terfi edenlerin bir kısmı şunlardır:

Erenköy lisesinden Sadiye, Münevver., ver, Melâhat, Zehra, Macide, Gülizar, Münevver, Galatasaraydan Mazhar, Recai, Cavit, Sait, Türkân, Hikmet, Halit, Jorjet, Bedros, Hüsameddin, Osman, Cihat, Nuri, Haydarpaşadan Marko, Necati, Behcet, Abdülkadir, Hüsnü Hâmit, Celâlettin, Kâmil, İstanbul kız lisesinden Mebrure, Hayrünnisa, Süleyman Saffet, Makbule, Şükûfe Nihal, Raife, Ratibe, Semiha, Mediha, Makbule,

İstanbul erkek lisesinden İhsan, Hakkı, Agâh, Oğuz, Tahir, Malik, Kabataştan Hasip, Nihat, Samih, Ali, Halim, Kandilli kız lisesinden Faika, Hatice, Müeyyet, Behire, Kemal, Pertevniyalden Bekir, Tevfik, Hüsnü, Vefadan, Nimet, Rahmi, Mehmet, Osman, İstanbul kız muallim mektebinden Süleyman, Abdi, Ayşe, Erkek muallimden Celâl, Yusuf, Zekâi, Cevdet, Bakırköy ortadan Etem Ruhi, Cumhuriyet ortadan Sabiha, Fatma, İlhami.

Yazan: Soğoman Tehliryan — Çeviren: S.Ş. — 3 — — İktibas ve tercüme hakkı mahfuzdur —

Katil Tehliryan Talât Paşanın oturduğu evin karşısına niçin taşınmıştı? Buna ciddî bir sebep bulunamıyordu...

Geçen kısımların hülâsası

1921 yılının martında, Berlinde, Talât paşayı öldüren katil Soğumon Tehliryan, katil hadisesini anlatırken, işe muhakemeden başlamış ve şahitlerin neler söylediklerini kaydetmiştir. Bundan makşadı, işin hakikatiyle şahitlerin ifadeleri arasındaki zıdddiyeti ortaya koymaktır.

Cinayetten sonra kendisini yakalayan adamın, bir başkasının ve polis komiserinin ifadelerini tespit etmiş ve dördüncü şahit olarak da dinlenen Charlottenburg karakolu komiserlerinden Kuossm, ifadesini kaydetmektedir.

Bu şahit Talât paşanın cesedini muayene etmiştir. Demektedir ki:

Kafanın arkası kan içerisinde olduğu halde herhangi bir iz taşımıyordu.

* * *

Öğleden sonra maznunu isticvap ettim. Maalesef büyük müşkülâtla kendimi anlatabiliyordum. Ebeveyninin ölümüne sebep olduğu için öldürdüğünü söylemişti. Almanca bildiğini ve cinayeti nasıl yaptığını sordum. Tabancayı elime aldım. Ve Alnıma dayayarak "böyle mi yaptın" diye sordum. Hayır diyerek arkadan ateş ettiğini anlatıyordu. Bundan fazla bir şey söylemek istemiyordu. Müddeiumumî geldiği zaman onun da ebeveyninin ölümüne sebep olmasına kani bulunduğu için Talât paşayı öldürdüğünü söyledi. Bilâhare yapilan tahkikat neticesinde maznunun mart bidayetinde Cenevreden Berline gelerek Ausburger sokağında 51 numaralı evde ikamet ettiği anlaşıldı.

Reis — Kânunusanide olacak.

Şahit — Evet kânunusanide, Martta İkametgâhını değiştirmiştir. İkametgâhını niçin değiştirdiğini öğrenmek üzer tahkikat yaptım. Neticede böyle bir nakli mekânı icap ettirecek kuvvetli bir sebep olmadığı anlaşıldı. Ausburger sokağındaki ikametgâhını terkederek Hardenberg sokağında 37 numaralı evde bir oda tutmuştur. Bu oda Talât paşanın evini tam karşısında bulunduğu cihetle, maznun paşanın ikametgâhını daimî surette tarassut altında bulundurabilirdi.

Vakadan sonra karakola müracaat eden bir şahit Hardenberg sokağından geçmekte iken karşıdan maznunun geldiğin gördüğünü ve maznunun musiki mektebi önünde caddeyi katettiğini söylemişti.

Ayni şahide göre maktulün önünde bir kadın yürüyordu. Maznun maktule yaklaşmış, ceketinin altından bir tabanca çıkararak birdenbire ateş etmiştir. Maktul yere yıkılınca maznun eğilerek adamın iyice ölüp ölmediğini tahkik etmiş ve öldüğünden emin olduktan sonra kaçmiya başlamıştır.

Doktorların ifadesi

Beşinci şahit olarak dinlenen doktor Schlos da şunları söyledi:

— Martın 15 inde Hardenberg sokağında bir cinayet ika edildiğini haber verdiler. Derhal vaka mahalline gittim. Maktul yerde yatıyordu. Kafasının arkasında tabanca kurşuniyle açılmış bir delik vardı. İnce muayeneye lüzum görmedim. Delikten o kadar fazla kan akmıştı ki, esasen fazla bir şey de görmek kabil değildi. Başka bir diyeceğim yoktur.

Talât paşanın otopsisini yapan doktor Senmulinsgi de şu ifadeyi vermiştir:

Kafanın arka cihetinde yuvarlak bir delik bulduk. Deliğin içerisinde müteaddit kemik parçaları vardı. Otopsiden sonra beyinin kapkara olduğunu ve kan içerisinde yüzdüğünü gördük. Kafatası derhal parçalandığından kan beyne hücum etmiş ve anî ölüme sebebiyet vermiştir.

Bunu anî surette sektei kalbin takip etmiş olması son derece muhtemeldir. başka bir diyeceğim yoktur.

Silâh mütehassısının ifadesi

Doktorlardan sonra "Alman esliha ve mühimmat "fabrikası silâh mütehassısı Parella istima edildi.

Reis doktor Lemberg, Talât paşayı öldürmek için kullandığım tabancayı muayene etmesini rica eti. Parella kendine uzatılan tabancayı muayene ederken, Reis bana hitaben:

— Talât paşayı bu silâhla mı öldürdünüz, diye sordu.

— Tanıyamiyorum. dedim.

— Uzun müddet bu tabancayı taşıdığınıza göre her halde tanımanız lâzımdır.

— Her halde o olacaktır.

Bu esnada muayenesini bitiren mütehassıs Parella, tetkikatının neticesi hakkında şu izahatı verdi:

— Bu tabanca resmen Alman ordusunda kabul edilen 8 — 9 milimetrelik tabancalardandır. Kendi kendine dolar ve bir defada sekiz kurşun atabilir. Deustche Waffen — und Munitianfabrik (Alman esliha ve mühimmat) fabrikasında yapılmıştır. Tabancanın 1915 tarihinde yapıldığı, fişeklerin de orduda kullanılan fişenklerden olduğu anlaşılmaktadır.

Reis — Bu tabancanın çok kullanılmuş olup olmadığın ıtesbit etmek kabil midir?

— Nisbeten yenidir, fakat her halde çok güzel muhafaza edilmiştir.

Reis (Maznuna hitaben) — Tabancayı başka zaman kullandınız mı?

— Hayır..

Kadın şahitlerin ifadesi

Silâh mütehassısına sorulacak başka sual kalmadığından, mahkeme, davanın esasına girmek maksadiyle beni tanıyanları dinlemeğe karar verdi, Bunun üzerine evvelâ beni tanıyan kadınlarla işe başladı. İlk şahit olarak ev sahiplerimden Elisabette Stebaum dinlendi.

Protestan ve 43yaşında olduğunu söyliyen şahit kendisine sorulan suallere şu cevapları verdi:

"— Maznun Augsburger sokağındaki evimde oturmuştur. Müstecirim bulunduğu müddetçe hiç bir fenalığını görmedim. Son derece nazik ve terbiyeli idi. Hizmetçim olmadığı için evin işlerini kendim görürüm. Bunun farkına varınca, bir çok işlerini kendi görmeye, ayakkaplarını kendi boyamıya, bana hemen hemen yapacak iş bırakmamıya başladı. Her cihetten kendisinden son derece memnundum..

— Hiç hastalandı mı?.

— Evimi tuttuktan üç gün sonra hastalandı, bu yüzden polise verilecek beyanname biraz geçikti. Kanunen evimi kiraya verdiğimi daha ilk günde polise haber vermek mecburiyetinde idim. Ancak müstecirin şahsan karakola gitmesi lâzım geliyordu. Müstecit birdenbire hastalanınca, tabiî ben de beyannameyi polise veremedim.

Bir kaç gün sonra idi. Mutfakta bulunuyordum. Bu sırada kapının önünde hafif bir hışırtı işittim. Müstecirin kapıyı açamadığını zannederek kapıyı kendim açtım. O zaman garip bir manzara ile karşılaştım. Üzerinde bir gayri tabiilik vardı. Sarhoşa benziyordu. Beni selâmladı, fakat ayakta durabilmek için fevkalâde bir gayret sarfettiğini hissediyordum. Nihayet sallana sallana odasına girdi. Ben de her gece yattığım bitişik odaya girerek ne yapacağını dinledim. Havagazini yakacağını zannediyordum, halbuki ışık yakmadı, sadece musluğu açtı, yüzünü yıkadı ve kendini bir koltuğa attı. Ondan sonra hiç bir ses işitmedim.

Gittim, kulağımı kapısına dayayarak dikkatle dinledim, hiç bir şey işidilmiyordu. Doğrusunu söylemek lâzım - gelirse, müstecirimin bu halinden hiç te memnun kalmış değildim. Kendisini bana takdim eden ve uzun müddettenberi müstecirim bulunan Ermeni Apelyan'a şikâyet etmeğe karar verdim. Apelyan maznundan bahsettiği zaman çok kibar ve namuslu bir çocuk olduğuna dair teminat vermiş, ben de bu teminat üzerine kendisine bir oda vermiştim. Halbuki daha ilk günlerde eve sarhoş olarak gelmesi, bana verilen teminatın doğru olmadığını gösteriyordu. Ertesi gün maznun hiç bir şey olmamış gibi hareket etti. Buna rağmen ben Apelyanı yakaladım ve evimde sarhoş müstecir kabul edemiyeceğimi arkadaşına söylemesini kat'î bir lisanla bildirdim. Apelyan eski teminatını tekrar ederek, benim yanıldığımı, dostunun içki içmediğini iddia etmekle beraber, bu hususta kendisiyle görüşeceğini söyledi.

Reis — Başka zaman kendisinde bu gibi hastalık alâmetleri gördünüz mü?

— Son derece asabî idi ve uyuyamıyordu. Nasıl olduğunu soranlara hep böyle cevap verirdi.

— Doktora gittiğinden haberiniz var mı idi? .

— Evet, doktor Gasirer'e gidiyordu. Ben kendisine diğer bir sinir hastalıkları mütehassısı tavsiye etmiştim, fakat nedense sözümü dinlemedi.

—Dans dersi aldığından haberiniz varmı idi? .

— Biliyordum.

— Ermeniler kendisini ziyaret ederler miydi?.

— Levon Eftyan adındaki ermeniden başka kimse ziyaretine gelmezdi.

— Eski müsteciriniz olduğunu söylediğiniz Apelyan ile sık sık sokağa çıkar mı idi?.

— Evet..

— Birdenbire evinizi terketmesinin sebebini sormadınız mı?

— Mayısın birine kadar evimde kalacağını evvelce bildirmişti. Bunu hatırlatmak istediğim zaman: "— Doktor havagazi ışığı sana yaramaz.. Sana güneş lâzım, diyor,, dedi. Son derece asabi olduğunu bildiğim için doktorun bu tavsiyesinin doğru olabileceğine inandım. Bir kaç gün sonra, yani martın beşinde evimi terketti.

— Aklı başında mı idi, yani dikkat ettiniz mi, muhakeme kuvveti nasıldı?

— En ufak bir terbiyesizliğine şahit olmadım. Daima nazik ve terbiyeli hareket ederdi.

— Sar'alı olduğuna dair bir şey biliyor musunuz? Bir gece eve dönerken kapının önünde bayılmış im'ş.

— Evet, biraz evvel anlattığım vak'adır.

— Maznun musikiyi sever miydı?

— Evet, daima mandolin çalardı..

— Şarkı da söylüyor muydu?.

— Evet, söylediği şarkılar hep yanık şeylerdi. Mandolini elinden bırakmazdı. Yalnız kalınca, mandolini eline alır odasında gezine gezine çalardı.

— Çalgı çaldığı zaman ekseriyetle havagazi lâmbasını söndürür müydü?

— Evet, bir gün Apelyana müstacel bir şey söyliyecektim. Maznunun odasında bulunduğunu bildiğimden kapıyı vurdum ve içeriye girdim. Oda karanlıklar içinde idi. İki arkadaş oturmuş cigara içiyor ve çalgı çalıyorlardı. Bunun sebebini sordum. "— Karanlıkta daha iyi ilham alınır,, dediler.

— İstikbal hakkında sizinle hiç konuşmadı mı?.

— Hayır..

— Berline niçin geldiğini hiç sordunuz mu?.

— Tahsiline devam etmek istediğini söylüyordu. Filhakika geldiğinden bir gün sonra bir lisan muallimesi buldu.

— Mazisinden, ebeveynini kaybettiğinden bahseder miydi?.

(Devamı var)

Talât paşa umumî harpte Nişantaşında yaralı zabitan yurdunun küşat resminde (x işaretlisi)

Şikâyetler, temenniler:

Yanlış bir durak yeri

Bir okuyucumuz yazıyor:

Ramis — Sirkeci otobüslerinin eskiden Beyazıt meydanında bir "durakları" vardı ve bu durak o hat için en mükemmel bir duraktı. Çünkü Beyazıt meydanı çok geniş olduğu gibi bu hattın otobüs yolcuları da sabah ve akşam en çok buradan binip inmektedirler.

Halbuki belediye nedense bu durağı sonradan kaldırmış, Ramis otobüslerini Bakırköy, Koca Mustafapaşa otobüsleri gibi Parmakkapının daracık caddesinde durdurmıya başlamıştır. Halbuki bu hareket çok yanlıştır. Burada hem izdiham çoktur, hem de müşterilerin yüzde doksan beşi, hâlâ Beyazıt meydanında birikip boş yere araba beklemektedir. Bu yanlış işin düzeltileceğini ve durak yerinin tekrar Beyazıta getirileceğini belediyeden bekleriz."

Bir malûlün ricası

Bayazıtta harp malûlleri cemiyetinde yatıp kalkan başçavuş Genç Hasan, bize müracaat ederek şunları anlattı:

"Ben umumî harpte yedinci fırka, yirminci alay birinci tabur birinci bölük zabit vekili iken yaralanarak ki gözlerim kör oldu. Birinci derecede malûlüm. Senelerdenberi malûl maaşı alamıyorum. Bir ay evvel Ankaraya gittim. El'an bir netice alamadım. Açım. Muamelemin biran evvel ikmalini rica ederim...,,

Nazarı dikkati celbederiz...

HABER
AKŞAM POSTASI
İDARE EVİ:
İstanbul Ankara Caddesi
Posta kutusu: İstanbul 214
Telgraf adresi: İstanbul HABER
Yazı işleri telefonu: 23872
İdare. ilân „ : 24370

ABONE ŞARTLARI

	Türkiye	Ecnebi
Senelik	1.400 Kr.	2.700 Kr.
6 aylık	730 „	1.450 „
3 aylık	400 „	800 „
1 aylık	150 „	300 „

Sahibi ve Neşriyat Müdürü:
Hasan Rasim Us
Basıldığı yer (VAKIT) Matbaası

Kibar hırsız — Siyah centilmen

279 — Polis hafiyesi devam etti: "Siz bir casusu meydana çıkardınız ve bilâhare, bir yangın esnasında hayatımızı tehlikeye koydunuz. Bu iki şey, ergeç doğru yola gireceğinizi bana gösterdi.

280 — Herber hayretle bağırdı: "Demek ki, siz, kim olduğumu zaten biliyordunuz,, Stafford sakin bir sesle cevap verdi: "Tabii! Lordun incileri çalındıktan sonra..

281 — "... Sizi takip ettim ve anladım, Valmond' — Ya Mis Şarltonu nasıl bulmağa muvaffak oldunuz?

Staffort izah etti: "Takiplerim esnasında gördüm ki..

282 — Başkaları da takip ediyor. Bunların arasında Şarlton vardı ve sizinle beraber onu da gözetlemeğe başladım. Onun bazı mahkûm ve canilerle beraber çalıştığını kolaylıkla meydana çıkardım..

283 — "Öyle ki, kız kardeşini kaçırdığı akşam, onun peşindeydim. Mis Rübi, tam bir eve kapatıldıktan bir saat sonra, onu kurtararak emin bir yere getirdim.

— Evet, nabzını ve dilini de muayene eder.

Çevrilecek olan türkçe cümlelerin de almancaları şunlardır:

1 — Neulich hatte ich Schmerzen in der rechten Seite.
— So?, was hast du dann getan?
2 — Bin zum Arzt gegangen.
— Was hat er dir gesagt?
3 — Er hat mir den Puls gefühlt, hat sich die Zünge zeigen lassen, und sagte, daß die inneren Organe ganz gesund sind.
— Nun, was dachtest du?
4 — Ich dachte es sei eine Blinddarmreizung.
— Hast du noch immer Schmerzen?
5 — Nein, jetzt fühle ich mich ganz gesund

Okunuş

Stammgast: (*ştam'gast*); Drogist: (*drogist*).

Bu okunuşları öğrendikten sonra şu cümleleri okuyunuz ve aşağıda yazılı türkçe okunuşlariyle karşılaştırınız:

Ich war in der Apotheke beinahe Stammgast geworden. Der Drogist ist ein freundlicher Mann.

Ih var in der apoteke baynăe ştam'gast gevordn, Der drogist ist ayn froyndlicher man.

Ezberlenecek kelimeler

die Klinik, - en = hastane, - ler
die Röntgenaufnahme, - n = röntgen filmi, - leri
die Operation, - en = harekât, ameliyat, - lar
der Blinddarm, - därme = körbağırsak, - lar
der Stammgast, - gäste = daimî müşteri, - leri
das Aushängeschild, - e = tabelâ, - lar

der Schritt, - e adım, yürüyüş, - ler
der Drogist, - en = ecza deposu sahibi, - leri
freundlich (-er, -e, -es) = samimî, nazik,
aufmerksam = dikkatli
der Toiletteartikel, - = tuvalet eşyası, - ları
der Hausputz, - (cz) = evin temizlenmesi
der Artikel, - = harfitarif, makale, eşya - lar
die Krankenpflege (cz) = hastabakıcılık
photografisch = fotoğrafçılığa müteallik, fotoğrafik
der Bedarfsartikel, - = malzeme, - leri

Yeni kelimeler üzerinde

Bu dersimizde yeni öğrendiğimiz pek az kelime var. Bunları kullanarak mevzuumuz üzerinde yine uzun bir görüşme yapabileceğiz. Çünkü, geçecek birçok kelimeler bizim evvelce öğrendiklerimizdir. Bu da, almancada pek az kelime ile konuşulabileceğini gösteriyor.

Yalnız bu derste geçen bazı terkipler var, onları görelim:

um .. machen zu lassen:
(um ... mahn tsu lasn.)
"için .. yapmak bırakmak.,,
yaptırmak için.

vor der Operation hatte ich ein bißchen Angst,
(for der operatsion hate ih ayn bishen angst,)
"ameliyattan maliktim ben biraz korku.,,
ameliyattan biraz korkuyordum.

hat sie zu Bett gelegen.
(hat zi tsu bet gelegn.)
"o yatakta yattı.,,

Ich habe wieder einmal Glück gehabt,
(ih habe vîder aynmal glük gehapt,)
"ben tekrar bir defa talihe malik oldum,"
Bu sefer de talihim varmış.
der Blinddarm war in Ordnung.
(der blind'darm var in ordnunk.)
"körbağırsak idi intizamda.,,
körbağırsak yolunda idi.

Da wurde meine Frau krank;
(da vurde mayne frav krank;)
"o zaman oluyordu benim karım hasta;,,
Sonra karım hastalandı;

sechs Wochen hat sie zu Bett gelegen.
(zeks vohn hat zi tsu bet gelegn.)
"altı hafta o yatağa yattı.,,
Altı hafta yattı.

und ich war in der Apotheke beinahe Stammgast geworden.
(und ih var in der apoteke baynăe ştam'gast gevorden.)
"ve ben eczahanede hemen hemen daimî müşteri olmuştum.,,
ve ben eczahanenin daimî müşterisi olmuştum,

Die Apotheke liegt mitten in der Stadt.
(di apoteke lîgt mitn in der ştatt.)
"eczahane duruyor ortasında şehirde.,,
Eczahane şehrin ortasında bulunuyor.

Man kennt sie schon von weitem am Schaufenster und an dem Aushängeschild.

Bu sırada kapının yanında dev cüsseli Dalbaranın bulunduğu düşes dö Soriyentesin tahtırevanı biraz öteden geçiyordu. Düşes şüphesiz ki konuşmaları işitmişti. Perdeyi hafifçe aralamış vakayı seyrediyordu. Sakin bir sesle adamına seslendi:

—Dalbaranın şu genç kızın imdadına git ve şu pis herife lâyık olduğu cezayı ver.

— Başüstüne madam.

Dalbaranın bugün talih iyokmuş ki bu emri alır almaz karşısına biri çıktı ve Landri vakasında olduğu gibi işe karışamadı. Bu sefer de genç kızın imdadına koşan gene kont Ode dö Valverdi.

Kont artık sevgilisini bulamayacağına kanaat getirdiğinden Trahuar sokağına doğru gelmişti. Genç kız tam imdat tehdidini söylerken sokağa yetişti ve vakayı görür görmez hemen Rospinyakın üzerine çullandı.

— Zavallı bir kıza tecavüz eden alçak kimdir?

Bu haykırışı şiddetli bir yumruk takip etti ve Rospinyak ağzını açmağa meydan bulamadan sırtüstü sokağa devrildi.

Valver derhal genç kızın önüne geçerek ona tatlı bir sada ile:

— Korkmayınız, dedi.

İni çiçeğinin cevabı soğuk ve pervasız oldu:

— Esasen korktuğum yok.

Yalan söylemiyordu. Korkmadığı yüzünden de belli idi. Yalnız işin garibi, vakaya Ode'nin müdahalesine atılmıştı.

Rospinyak hemen yerden kalktı, hiddetinden mosmor kesilmişti. Kanlanmış gözleri Ode'ye dikildi ve derhal aradığı adamı tanıdı.

Hemen gözleri parladı. Artık bu serserinin hesabını görecekti.

Rosinyak Parisin en mahir silâhşorlarındandı. Vücudu iri yarı olmamakla beraber pek kuvvetli ve çevikti. Bunu kendisi de bilir ve kendine güvenirdi. Rakibinin ne kuvvette olduğunu bilmekle beraber, onu haklayacağından emindi. Esasen muavinleri de yanı başında idi ve onlar da iyi silâhşordu.

Ode'ye taarruz etmeden evvel genç kızı bir daha tahkire yeltendi:

— Şu güzel kıza bakın.. Baban, kocan, kardeşin, kimsen yok ha? Demek ki âşıkına güveniyorsun? Onun yüzüne iyi bak, zira bir daha göremiyecek sin!

Bunu söyledikten sonra hücuma hazırlandı. Hakaret fevkalâde tesir etmişti. Valver kıpkırmızı olmuş, genç kız sararmıştı.

Rosinyak sözlerini bitirir bitirmez Ode'nin üzerine yürüdü. Kılıcını çıkarmamıştı, rakibini yakasından tutacak ve sürükliye sürükliye efendisinin huzuruna götürecekti. Yüzü kızaran Ode'nin rengi bu sefer bembeyaz oldu. Rosinyak vukua gelecek mücadelenin ikisinden birisinin ölümile neticeleneceğini anlamıştı. Kılıcına davranmak istedi, fakat geç kalmıştı. İki bileğinin Ode tarafından yakalandığını hissetti. silkinerek kurtulmak istedi, boşuna uğraşıyordu. Bilekleri sanki birer kerpetene sıkıştırılmıştı. O, böyle bir kuvvetle karşılaşacağını tahmin etmemişti. Bu fevkalâde kuvvet karşısında büyük bir endişeye kapıldı. Fakat çekecekleri daha bitmemişti. Ode basit bir hareket yapıyormuş gibi düşmanının kollarını bir müddet burduktan sonra hemen arkaya çevirdi. Şimdi sağ kolunu serbest bırakmış, solunu

— Bu Konçini size ne yaptı Allah aşkına? Ondan niçin intikam almak istiyorsunuz?

— Vaktile teyzezadem Soji ile eniştem Jan dö Pardayana çok eziyet etmişti. İntikamım bundan dolayıdır.

— Güzel, fakat acaba başka hususî sebepler yok mu?

Valver bu sefer hafifçe kızardı. İki Pardayan bunu farkettiler ve birbirlerine bakarak hafifçe güldüler. Bu sırada kendisini toplanmış olan Ode cevap verdi:

— Onun ordinerlerile kavga ettim.

Ve Jana dönerek devam etti:

— Bilhassa bu arada mösyö dö Longual ve mösyö Roktay ile tanıştım. Aralarında mösyö Deno da vardı.

Jan büyük bir nefreti gösteren soğuk bir tebessümle güldükten sonra cevap verdi:

— Bunlar eski ahbaplar. Onlarla görülecek bir carî hesabım vardır. Elbette günün birinde hesaplaşırız .

Yiğit Jan, Valverin akrabasından Kontes dö Soji ile evlenmiş ve bir kızı olmuş, buna da Luiz ismi verilmişti. Küçük kız, Konçininin adamları tarafından kaçırıldığı için Jan bu adamlara karşı büyük bir kin besliyordu.

Pardayan:

— Haydi, dedi, Sinyör Konçiniye karşı kızgınlığınız fevkalâde olsun.. Buna bir şey söyleyemem. Fakat biliyor musunuz ki adam tevkif etmek asilzadelere düşen bir vazife değildir. Bu işi jandarmalar yapar.

Valver bu müthiş adamın her hareketine ve sözüne karşı büyük bir hürmet duyardı. Mahcup bir tavırla cevap verdi:

— Fakat.. Kral emrederse?.

Pardayan katiyetle:

—Bazı şeyler vardır ki, dedi, onları emreden kral dahi olsa asilzade sınıfına lâyık olan insanlar tarafından yapılmaz.

Ode, bu dersi unutmıyacağını gösteren bir tarzda eğildi.

Pardayan bunun üzerine şunları söyledi:

— Fakat unutmadığıma göre kral siz ne zaman isterse kabul edeceğini söylemişti. Bu lûtuf herkese karşı gösterilmez. Gidip kralı görünüz. Belki talihiniz bu sefer daha yaver olur ve bir beygirden daha kıymetli bir hediyeye malik olursunuz.

Pardayan, bu sözlerinin cevabını merakla bekliyordu. Cevap geçikmedi. Ode hürmetle eğilerek:

— Alay mı ediyorsunuz mösyö? dedi. Bu sefer de ben size "ne diyorsunuz?,, diye soracağım.

Pardayanın gözleri bir takdir ifadesiyle parladı. Bu sırada Sentonore sokağına varmışlardı. Valver gözleriyle İnci çiçeğini arıyor ve kendisini alaylı bir şekilde tetkik eden Pardayanın suallerine dalgın dalgın cevap veriyordu. Ode genç kızı ararken gözüne iri yarı, temiz giyinmiş iki adam ilişti ve Jana dönerek:

— Galiba, Mösyö Eskargasla, Mösyö Grengay sizi arıyorlar?.

Jan hemen o tarafa döndü ve yanına gelen iki adamına istifhamkâr bir şekilde baktı; onlar da "hayır,, mânasına gelen bir tarzda başlarını salladılar .

Sevgilisini aramakla meşgul olan Ode bu adamların gelişinden istifade ederek ayrılmak istedi:

— Eğer bana bir ihtiyacınız yoksa sizden ayrılacağım. Her ne kadar size

Yatakta yatti.

(da) ve (hier) ilâvesinden teşekkül eden en mühim kelimeler şunlardır:

daneben = yanıbaşında
danach = ona göre
dafür = onun için
damit = onunla
darin* = onun içinde

* Şayet harfiçer, sadalı harfle başlıyorsa (da) yerine (dar) getirilir.

darum = o sebepten
darüber = onun üstünde, onun üzerine
darunter = altında
davor = önünde; ilersinde
davon = ondan; o seyden
dahinter = onun arkasında
daraus = oradan; ondan
darauf = ondan dolayı; üstünde
dazu = ona ilâveten, bundan başka
dazwischen = arasında
dabei = onun yanında
hierauf = bunun üstünde
hierunter = bunun altında
hiervor = bunun önüne, ilersine
hierzwischen = bunlar arasında
hiergegen = buna karsı
hierhinter = bunun arkasında
hierher = bu tarafa; buraya
hiermit = bununla
hierüber = bunun üstünc
hierfür = bunun için
hiernach = buna göre

hierin = bunun içinde
hierum = bu sebepten
hiervon = bu seyden; bundan

Nicht

(*nicht*), menfisi yapılacak kelime önünde bulunur; meselâ:

Ich habe das Buch nicht gelesen: *kitabı okumadım.*
Nicht ich habe das Buch gelesen, sondern mein Bruder. *Kitabı ben değil, kardeşim okudu.*
Ich habe nicht das Buch gelesen, sondern die Zeitung. *Ben kitabı değil, gazeteyi okudum.*
Cümle, zamanı hal yahut hikâyei hal ile tesbit edilmiş, o zaman (*nicht*) cümle sonunda bulunur. Meselâ:
Ich lese das Buch nicht. *Kitabı okumuyorum.*
Ich las das Buch nicht. *Kitabı okumuyordum.*

Röntgen üzerinde

Ich fuhr gleich in die Klinik, um eine Röntgenaufnahme machen zu lassen;

(*ih für glaykh in di klinik, um ayne röntgen'aufnâme maken tsu lasn;*)

"*ben gidiyordum hemen hastaneye, için bir röntgen filmi yapmak brakmak;*"

Bir röntgen filmi çektirmek üzere hemen hastaneye gittim;

denn vor der Operation hatte ich ein bißchen Angst.

(*den for der Operatsion hatte ih ayn bishen angst.*)

"*çünkü ameliyattan maliktim ben bir az korku.*"

Çünkü ameliyattan biraz korkuyordum.

o tuvalet eşyasından maada, ev ihtiyaçları ve hastalıkların kıtlığa ait her bir levazımı satar.

Dazu photographische Bedarfsartikel,

(*da'tsu fotografişe bedarfs'artikel*)

"*bundan başka fotoğrafik malzeme*,,

Bundan başka fotoğraf malzemeleri de,

Türkçeye çevriniz

1 — Warum sind Sie Freitag nicht gekommen, Herr Müller?
— Meine Frau ist plötzlich krank geworden.
2 — Was Sie mir sagen, was fehlt es ihr?
— Ich weiß es selber nicht gut..
3 — Haben Sie den Arzt geholt?
— Ja, gestern war unser Hausarzt zweimal bei uns,
4 — Nun, was sagte er?
— Er sagte, es sei eine Blinddarmreizung.
5 — Fühlt sich Ihre Frau heute besser.
— Ja, danke, heute ist sie ganz wohl.

Almancaya çeviriniz

1 — Nereden geliyorsunuz?
— Eczahaneden.
2 — Ya! Hastanız mı var?
— Hayır, çok şükür (Gott sei Dank!) hastamız yok.
3 — Eczanede ne yaptınız?
— Eczacı benim eski dostumdur, onu ziyaret ettim.

ALMANCA DERSİ

(Her hakkı Haber gazetesine aittir)

DERS: 71

(21 No. lı "Doktor ve Eczacı" resmiyle takip edilecektir)

bir hizmette bulunmak benim için bir şerefse de....

Pardayan samimî bir tavırla cevap verdi:

— Hayır çocuğum, işinize bakınız.

Üç adam biribirlerinin ellerini sıktılar. Ode, Eskargas ile Grengayı da nazikâne selâmladı. İki kabadayı bundan fevkalâde memnun olarak hürmetle mukabele ettiler.

Valver bir kaç adım yürüdükten sonra birdenbire durdu.

Kraldan büyük bir memnuniyetle aldığı beygir kendisini rahatsız etmeğe başlamıştı. Öyle ya! Yedekte bir hayvanla kadın peşinde dolaşamazdı.

— Her halde Eskargasla Grengay bunu münasip bir yere götürüverirler, diye düşündü.

Geri dönerek beygiri kendi oturduğu otele kadar götürüp götürmiyeceklerini sordu. Parisli olan Grengay hürmetle cevap verdi :

— Size hizmet etmek bizim için şereftir, Mösyö Lökont..

Eskargas ilâve etti:

— Hizmetinize canımız feda..

Ode kralın ihsanı olan atını, iki arkadaşa verirken, sıkısıkı tenbih etmeği unutmadı. Uzaktan bu hali seyreden Pardayan hafifçe gülüyordu.

VIII

İLK KARŞILAŞMA

Pardayanlar Trahuvar sokağına doğru gidiyorlardı. Grengay ve Eskargaslar yollarında Ode'nin beygiri olduğu halde geliyordu. Ode ise Sentonore sokağındaki araştırmalarına başladı. Halbuki çiçekçi kız buradan ayrılalı epey olmuştu. Genç âşığın bütün gayreti boşa gitti.

Genç kız Trahuvar sokağına doğru gidiyordu. Pardayanlar kızı gördüler. Jan babasının kolunu sıktı:

— Zavallı Ode.. Sevgilisini şimdi nerelerde arıyor.

Pardayan omuzunu silkti:

— Korkma canım. Aşıkların koku alma hissi kuvvetlidir. Başkasının muvaffak olamıyacağı işleri onlar yaparlar.

Genç kızın, bir anne olduğunu hatırlıyan Jan müteessir bir sesle söylendi:

— Keşke onu bir daha görmese..

"İnci Çiçeği,, Sentonore sokağından çıkmıştı. Yürüyüşü kendisinin bir maksadı olduğunu gösteriyordu. Yolda her rastgeldiğine dikkatle bakıyor, herkesten korkarmış gibi hareket ediyordu. Sık sık arkasına bakıyor, yolunu değiştiriyor, tekrar geri dönüyor ve bu hareketini tekrar ediyordu. Hareketleri, takip olunan bir kimsenin tavırlarına benziyordu. Acaba bunu Ode için mi yapıyordu??? Fakat Stokko Konçiniye, kızın ötedenberi yerini belli etmek istemediğini söylemişti. Bunun için bu hareketleri başkası için yaptığı söylenebilir.

Genç kız böyle saklanarak yürürken Rospinyaka rastgeldi. Onu tanıdığı anlaşılıyordu. Görür görmez kaşlarını çattı, yüzünün hatları sertleşti. Adımlarını sıklaştırdı. Adeta kaçıyor gibi yürüyordu.

Rospinyak, maiyetinde bulunan Lövinyak, Langual, Eno ve Roktayla beraber Odeyi aramağa çıkmıştı. Genç kızı görünce gözleri sevinçle parladı. Fakat kendisi vazifesini hakkıyle yapan bir asker.

Efendisi ona Odeyi tevkif etmesini emretmişti; sevdiği kızı görmek, onu vazifesinden alakoymadı.

Bu adamların hiç birisi yakalamağa memur edildikleri şahsın ismini bilmiyorlardı. Rospinyak yolda düşünmüş ve bu delikanlıyı Koniçniye teslim ederse daha münasip bir işkenceye çarpılacağına karar vermişti. Genç kızı görünce, alâkasını ondan çevirmek ve araştırmağa devam etmek için kendisini zorladı.

Valverin bu civarda bulunacağına emindi. Fakat biliyoruz ki bu seferlik aldanıyordu. Bütün gayreti boşa gidince çiçekçi kızı düşünmeğe başladı ve ona tekrar rastgeldi, kızın kendisinden ne kadar çekindiğini farketmişti.

Kendisi pek yakışıklı bir adamdı ve ancak otuz yaşında vardı. Kızın bu kaçışına çok sinirlendi. En kibar ve en güzel kadınları kendisine iltifat ederlerken âdi bir sokak kızının bu hareketi tahkir demekti.

Bu vaziyet üzerine her şeyi unutarak deli gibi ileri atıldı ve bir kaç adımda çiçekçiye yetişti.

Sakin göstermeğe çalıştığı bir sesle:

— Ne o güzel kız, dedi, sizi korkuttum mu?.

Genç kız sert bir sesle cevap verdi:

— Haydi oradan. İnsan hiç bir Rospinyaktan korkar mı?.

Rospinyak bir tokat yemiş gibi sendeledi. Az kalsın kendisini tutamıyarak fena muamele yapacaktı. Sekûnetini muhafazaya muvaffak olduktan sonra alaycı bir sesle:

— O halde neden kaçıyorsunuz? dedi.

— Çünkü her zaman siz veya Konçini yoluma çıkıyorsunuz. Halbuki beni koruyacak hiç kimsem yok. Bunu bildiğiniz için bana alçakça tecavüzde bulunuyorsunuz. En adi insanlar bile sizin uşağı bulunduğunuz İtalyan serserisi gibi hareket etmezler.

Bu sözler Rospinyak'ın suratına inmiş birer kırbaç tesiri yapıyordu. Bu sırada yanlarına gelmiş olan Longual, Eno ve Roktay'ın ayni sözleri duymuş olamaları kendisini çileden çıkardı.

— Bu hareketinle bana fiyaka mı yapmak istiyorsun? diye haykırdı. Ne olduğunu düşünsene.. Adi bir sokak kızı değil mi? İnsanın gülmekten öleceği geliyor. Bir asilzade seni beğenmiş ise eğilde onun eteklerini öp..

Çiçekçi kızın cevabı eskisinden şiddetli oldu:

— Bana baksanız a, siz asilzade değil, bir uşaktan daha aşağısınız... Haydi kusacağınız kadarını yaptınız. Bırakın da geçeyim..

Rospinyak artık kendine hâkim değildi. Genç kızı bileklerinden kavradı. Kendisine doğru çekti. Gözleri kanlanmış, yüzü korkunç bir hal almış, ağzı köpürmüştü. Kızın üzerine hırsla eğilirken homurdandı:

— Dur güzelim, sen benimsin... Şeytanlar şahit olsun ki seni bu dakikada herkesin içinde öpeceğim. Dudaklarımız birleşecek ve herkes senin, benim malım olduğunu görecek.. Bir buse... Yoksa buradan gidemezsin..

Çiçekçinin bileklerini bütün gücü ile sıkıyordu. Hayvani bir ihtirasla titriyen dudakları genç kızın yüzüne doğru yaklaştı.

İnciçiçeği isteseydi yoldakilerden birine sığınırdı. Belki de namuslu bir adam imdadına koşabilirdi. Fakat bunu yapmadı. Kendini gene kendi müdafaa etmek istedi. Buna rağmen ihtarda da bulundu:

— Bırakın beni.. Yoksa imdad diye bağırır ve bütün halkı başıma toplarım.

Seyyahat mektupları :

Diyarbekirde akrep efsanedir!

Haşeratsız yer olurmu? elbette olmaz. Asıl akrep, böyle mübaleğalı propağanda yapanlardır!

Yazan: Hüseyin Rifat

— *Diyarbekir, Ağustos* —

Solar nekadar çoksa sıcaklar da o kadar fazla; bu sebeple bütün memurlar sabahın altısında işe başlıyor, ve birde paydos edip akşama kadar istirahat ediyor. Herkes sabahları erken uyanmak ıstırarında; ben de hemen giyindim; nasıl çalışıldığını görmek için iç ve dış kalelerdeki daireleri dolaştım; her tarafta sessiz, fakat hümalı faaliyet; bütün memurlarda bir çeviklik.

Hükûmet dairesinin yanında sıralanmış üç büyük binanın pencerelerinden tıkır tıkır yazı makinelerinin mütemadiyen işledikleri duyuluyor; içeri giriyorum; sanki bir işim varmış gibi yukarıya çıkıp kapılardan bakıyorum; başlar önde; kimi yazıyor, kimi de elinde tuttuğu evrakı karıştırıyor.

Umumî müfettişlik hakkında başka bir gün malûmat almak üzere şehri dolaşmıya çıkıyorum; acele lâzım, çünkü öğleden sonra ben de tatil yapmıya mecbur olacağım.

Kulağıma erişen yüksekçe bir havan sesine doğru ilerledim; buna bir de oldukça bol bir suyun dökülmesinden hâsıl olan tatlı bir ses karıştı; ve karşıma bir değirmen çıktı; fakat bu değirmen un değil pirinç öğütüyor; bulgur yapıyor; sonra bizim bildiğimiz gibi değirmen taşının dönmesi yerine gayet büyük, belki üç, beş yüz kilo ağırlığında bir demir hususî tertibat ile kalkıp kalkıp iniyor; meğer duyduğum havan sesi bundan ileri geliyormuş; pek iptidaî bir şey; fakat manzara pek hoş.

Kocaman havanı kaldırıp indiren manivelâyı seyrederken koca "Arşimed,, i hatırlamamak nasıl olur?

Birden yanıbaşımızda kuvvetli bir makine gürültüsü daha başladı. Bunaya da girdiğim zaman gördüm ki beş altı amele buz kalıplarını çıkarıp yerlerine su dolu yeni kabları sürüyorlar. Diyarbekirde "kar" yok değil; fakat fabrika her sekiz saatte 4,000 kilo buz çıkardığı için kara o kadar itibar yok.

Evvelce belediyenin iken şimdi Diyarbekir bankası Türk anonim şirketine mal olan fabrika birkaç saatlik mesafedeki . Sıvasta olduğu gibi . sudan elde edilen elektrikle işliyor; şehri nurlara boğan elektriği de bu fabrika temin ediyor; yalnız Sıvasta elektriğin kilovatı on iki kuruşken etraftan yükselen itirazlara karşı on kuruşa indirilmiş; Diyarbekirdeyse on beş kuruş; acaba bu yüzde elli fark neden olsa gerek?

* * *

Mardin kapısından kale ile Dicle arasındaki bağlık, bahçeliği seyrederken nehrin karşı sahiline ve ta kenarına kurulmuş yepyeni bir göçmen köyünün manzarasına doyum yok... Biribirine amud üç kol üzerine kurulan köyün ortası geniş bir park; ağaçlar yeni dikilmiş olacak ki daha o kadar büyüyememişler; muntazam bir şekilde sıralanmış evcikler birkaç sene sonra . Diclenin beri sahilinde olduğu gibi - yeşilliklere bürünecek.

Sokaklara mütemadiyen, dala, çıka geniş bir meydanlığa gelmişim; çitleşmiş ağaçlar arasında parmaklıkla çevrilmiş, ortasındaki havuzdan harıl harıl sular fışkıran bir meydan kahvesi.

Oturduğum masanın yakınında bulunan bir zatla hemen ahbab oluverdim; görülecek yerleri ben sormadan karşımızdaki umumî kütüphaneyi, yanındaki Türk "Arnok" oğullarından kalma cami ve teferrüatını, onların karşısındaki Hasan paşa hanını tavsiye etti. Kütüphaneyi gezdiğim zaman binasını pek mazbut bulmadımsa da gördüğü hizmeti öğrenerek sevindim ve elbette buna da bir bina yaparlar dedim. Dört bin kadar eseri yerlilerden ve eski mabeyn başkâtiplerinden İsmail Hakkı namında biri hediye etmiş; sonra buna Doktor İshak Sükûtininkiler ilâve edilmiş.

Bu iki zatın resimlerini duvarda yan yana görünce Diyarbekirli Sait paşayı, Süleyman Nazifi, Ziya Gökalpı neden böyle bir iltifattan mahrum bırakmışlar demez mi insan?

* * *

Arnok oğullarının bırakmış olduğu eserler hakikaten görülecek bedayiden; Arnok oğlu Selçukîlerden Melekşahın âdî bir kölesi, Alpaslanın ordusunda sıra neferiyken Türklüğe has olan celâdet ve kahramanlıkla birden bire parlamış, sonra sarasker, nihayette buralarının hâkimi olmuştu. Maveranünnehirde bir köyde doğmuş, Anadolunun ortasında bir yıldız gibi parlamış olan bu köle, sahibi olduğu Diyarbekir kalelerini çelikleştirirken öte taraftan da ne ziynetli medreseler, ne zengin kütüphaneler yaptırmamış? Öyle bir zaman gelmiş ki bu kütüphanede bir milyon cilt kitap toplanmış; kütüphanenin büyüklüğü milyon riva.yetini sağlamlaştıran en aprlak şahit.

Böyle elden ele geçen Diyarbekir nihayet Timurun eline, ondan sonra tekrar Osmanlı Türklerine nasib olmuştu.

* * *

Sayılamıyacak kadar çok olan eski eserler için ayrıca ve uzun yazılar yazmak istediğimden burada şehrin umumî ve şimdiki hayatından bahsetmek isterim.

Cumhuriyet devrimize kadar gelen valilerin hemen hepsi de burasını olduğu yerde süslemiye, daha doğrusu seksenlik bir ihtiyarı pudra ve kremlerle bezemeye çalışmışlar. Meselâ bir az eskilerden Hasan paşa kendi adı ile o güne göre büyük bir han yaptırmış. Sonrakilerden Cevad paşa şehri ve yolları bir dereceye kadar yoluna koymıya çalışmış; fakat işte o kadar.

Bugünkü vaziyete göre şehirden istasyona doğru adetâ medenî ve umumî bir göç var. Kale kapısından çıkar çıkmaz yeni yapılan "Halkevi" eski binaları arasındaki Orduevinin geniş ve temiz bahçesi akşam üzerleri kadın erkek yüzlerce kişinin güle, oynıya toplandıkları en nezih ve en eğlenceli bir teferrüç mahalli; öyle ucuz ki, ne yersen, ne içersen "beş" kuruş! Bunların arkasındaki Halkevi bahçesinin bir kısmında alaturka saz, ötekinde de bir tiyatro.

Saza rağbet oluyorsa da tiyatroya da ha ziyade; seyirciler arasında iş için köylerden gelenler de pek çok. Şarkılardan, düetolardan sonra "Kızıl sultan" diye iki perdelik bir oyun oynadılar; bu oyunun en ziyade o köylüler tarafından alkışlandığına dikkat ettim.

Şehir şehir dolaşan bu kumpanyalar hakkında da ilerde ayrıca, hem uzunca yazacaksam da Muhterem İç Bakanlığı matbuat müdürlüğünün halka mahsus kitaplar ve piyesler hazırlatmak hususundaki kararını şimdi . den alkışlamaktan kendimi alamıyorum. Çünkü: o gece gördüm ki, yurda muhabbet, istibdada nefret hisleri köylülerde adetâ coşkun bir halde; eğer bu seyyar truplar himaye edilir ve kendilerine bu yolda yazılmış derli.toplu eserler verilirse kök atmış, dal budak salmış olan cumhuriyet ve hürriyet sevgisi daha çabuk şahlanacak. Sahnenin, sinemanın kitaptan faydalı olduğu da şüphesiz değil mi? Hem köylüyü şehirlere taşıyamayız ama, bunları her köye, kasabaya göndere.biliriz.

Yeni "Halkevi" ufaktefek eksikliklerini tamamlanınca kendi temsil koluyla kış mevsiminde de bu yoldaki hizmetlerine devam edecektir; ne de olsa bugünkü mevcutlardan da çok istifade edilebilir ve edilmelidir.

Yan yana sıralanmış olan bu güzel eserler arasındaki diğer bir bahçe için de büyük bir "ser" ile nümunelik arı kovanları yapılmış; "ser" bahar mevsiminde yetiştirip dağıttığı fide ve çiçeklerle sulak ve fakat kuru olan memlekete pek kıymetli bir zevk aşılamaktadır.

Buraya geldiğim gün Aka Gündüz yaptığı teftişlerden geri dönmüş; kendisinin Halkevinin kıymetli ve genç başkanı Tahsin Cevadın çıkarmakta olduğu Diyarbekir gazetesindeki beyanatını okudum; Aka Gündüz "Diyarbekirde on beş, yirim gün kaldım. Çokluğu, büyüklüğü ile kulaklarımızı dolduran akreplerden bir tanesine bile raslamadım,, diyor; ben kuyruksuzuna, iki ayaklısına rasgeldim; yerde sürünenine tesadüf etmedim; arkadaşım Akaya sorarım: Diyarbekirde akrep çoktur diyenlerin kendileri akrepten başka nedirler ki?

İstanbulun akrebi yok mu ki? Ben İzmirliyim; İzmirin güzel sayfiyesi olan Karşıyakada kaç akrep gördüm ve elimle öldürdüm!

Sonra İzmirdeki "Şifa" eczanesini iptida ben tesis etmiştim; eczaneyi açtıktan üç, dört ay sonra bir gün sabahleyin bir buçuk metroluk bir yılanla kapıyı açar açmaz karşılaştım; yılan beni görünce yerdeki yol keçesinin altına girdi; keçenin kabaran kısmının evvelâ ortasına, sonra iki uçlarına basarak başını ezdim; bu yılan hâlâ eczanenin bir köşesinde alkol içinde duruyor.

Hiç böyle haşaratsız memleket olur mu? Elbette olmaz. Bence asıl akreb, böyle mübalâğalı propaganda yapanlardır.

Hüseyin Rifat

Diyarbekirde Artok oğulları eserlerinden Ulu cami sütunları

Teşekkür

Avrupa turnesine çıktığım sırada, bu defa İstanbula da uğradım ve bu çok güzel şehrin her tarafında büyük bir misafirperverlik gördüm.

Bu münasebetle, bilhassa, seyyahlara büyük bir kolaylık gösteren ve bana parasız oda vermek nezaketinde bulunan, Beyoğlundaki "Ankarapalas,, oteli sahibi Christo S. (Monte Kristo)'ya teşekkür etmeği bir vazife bilirim.

Romanyalı gazeteci
Jak Ostfeld de Vestiniano

Bugünkü radyo

İSTANBUL:

18,30 plâkla dans musikisi, 19,30 radyofonik komedi (Doğru söyliyen), 20 fasıl saz heyeti, 20,30 Ömer Rıza tarafından arapça söylev, 20,45 saz heyeti, saat ayarı, 21,15 orkestra, 22,15 ajans ve borsa haberleri ve ertesi günün programı, 22,30 plâkla sololar, opera ve operet parçaları, 23, son.

PEŞTE:

18,35 çingene orkestrası, 19,20 konferans, gramofon, 20,35 piyes, haberler, 22,55 çingene orkestrası, 23,55 haberler, 24, orkestra konseri, 1,10 son haberler.

BELGRAD:

18,25 saksofon konseri, konser, 19,45 halk melodileri, ulusal yayın, 21,05 Zagrebden nakil, haberler vesaire, 23,35 gramofon.

LONDRA:

19,05 orkestra ve şan konseri, 19,55 musiki, haberler, varyete vesaire, 21,45 konuşma, 22,05 dans orkestrası, 22,50 piyes, 23,35 dans orkestrası,, 24,35 haberler, gramofon vesaire.

ROMA:

18,20 oda musikisi, 18,55 karışık yayın, 21,45 karışık musiki, 22,05 askeri bando, 23,05 komedi, sonra dans musikisi, istirahatlerde haberler ve saire.

Nöbetçi eczaneler

Bu akşam şehrin muhtelif semtlerinde nöbetçi olan eczaneler şunlardır:

Eminönünde (Bensason), Beyazıtta (Belkis), Küçükpazarda (H. Hulûsi), Şeheminde (Hamdi), Eyüpte (Hikmet Atlamaz), Karagümrükte (Fuat), Samatyada (Teofilos), Aksarayda (Etem Pertev), Fenerde (Eimlyadi), Alemdarda (Esat), Bakırköyde (Merkez),

Beyoğlu cihetindekiler:

İstiklâl caddesinde (Galatasaray), Tünelbaşında (Matkoviç), Galatada Okçumusa caddesinde (Yeniyol), Fındıklı tramvay caddesinde (Mustafa Nail), Taksim cumhuriyet caddesinde (Kürkçiyan), Kalyoncukullukta (Zafiropulos), Firuzağada (Ertuğrul), Şişli Halâskârgazi caddesinde (Asım) Kasımpaşada (Müeyyet), Hasköyde (Nesim Aseo), Beşiktaşta (Ali Rıza), Sarıyerde (Osman).

Üsküdar, Kadıköy ve Adalardakiler:

Üsküdarda İskelede (Merkez), Kadıköyde eskiiskele caddesinde (Sotiryadis), Yeldeğirmeninde (Üçler), Büyükadada (Şinasi Rıza) (Heybelide (Halk),

Diyarbekirde: Sağdan itibaren Orduevi, Halkevi, Vali konağı

Betonarme köprü inşaatı

Nafıa Vekâletinden

1 —Eksiltmeye konulan iş: Sinop vilâyetinde Sinop —Ayancık yolu üzerinde Betonarme Karasu köprüsü inşaatıdır. Keşif bedeli (34.000) liradır.

2 — Eksiltme 1—9—937 tarihine müsadif çarşamba günü saat on birde Nafia Vekâletinde Şöse ve Köprüler reisliği eksiltme komisyonu odasında kapalı zarf usuliyle yapılacaktır.

3 — Eksiltme şartnamesi ve buna müteferri diğer evrak (170) kuruş bedel mukabilinde Şöse ve Köprüler Reisliğinden alınabilir .

4 — Eksiltmeye girebilmek için taliplerin (2550) liralık muvakkat teminat makbuzlarını ve bu gibi işleri yapabileceklerine dair vekâletimizden alınmış müteahhitlik vesikayeti fenniye vesikasiyle ticaret ve sanayi odası sicil varakası ibraz etmeleri lâzımdır.

5 — İsteklilerin teklif mektuplarını ikinci maddede yazılı saatten bir saat evvel komisyon reisliğine makbuz mukabilinde vermeleri muktazidir. Posta ile kadara gecikmeler kabul edilmez. (2620) "5090,,

Midenize

Dikkat ve İYİ HAZIM ediniz.

Çabuk, çiğnemeden yemek yiyenler, fazla baharatlı ve biberli yiyenler, bilhassa içki içenler midelerini tahriş ederler ve

Ekşilik, Hazımsızlık

ağırlık baş dönmeleri hissederler

MAZON

MEYVA TUZU

HAZIMSIZLIĞI MİDE EKŞİLİK ve YANMA giderir. İNKIBAZI DEFEDER. Bugünden bir MAZON alınız. Hiç bir mümasil müstahzarla kabul etmez. MAZON isim horoz markasına dikk Deposu: MAZON ve Boton ecza deposu, Yenipostahane arkasında

Her Akşam BELVÜ'de

Mısır Film Yıldızı ve Meşhur Rakkasesi

TAHİYYE MUHAMMET

RAKSLARINA

Devam Ediyorlar

MELİKE CEMAL TAHİYYE MUHAMMET

Suriyenin Meşhur Rakkasesi

MELİKE CEMAL

Ayrıca Solist Bayan MUALLA ve Anadolu ZEYBEK revüleri

Yarın Akşam

Taksim Belediye bahçesinde

Alafranga Kısmında

ZOZO DALMAS

GALA GECESİ

Fevkalâde zengin program

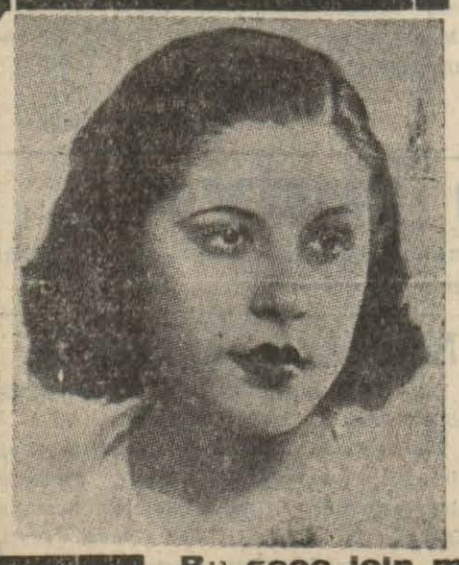

BU AKŞAM

TAKSİM Belediye Bahçesinde

Süzanın Sanat hayatının yıldönümü

Gecesinde çok zengin program ve büyük sürprizler...

Bu gece için masalarınızın temini rica olunur. Tel 43703

ADEMİ İKTİDAR

ve BEL GEVŞEKLİĞİNE KARŞI

HORMOBİN

Tabletleri ■ Her eczanede arayınız. (Posta kutusu 1255 Hormobin)

İstanbul Sıhhî müesseseler Arttır ve Eksiltme komisyonundan:

Bakırköy Emrazı Akliye ve Asabiye hastanesine lâzım olan 4000 adet 4000 adet gömlek, 500 yatak kılıfı ve 3000 yastık kılıfı açık eksiltmeye muştur.

1 — Eksiltme Cağaloğlunda Sıhhat ve İçtimaî Muavenet Müdürlüğü bi da kurulu komisyonda 18—8—937 günü saat 16,30 da yapılacaktır.

2 — Muhammen fiyat: Don için 37, Gömlek için 46, yatak kılıfı 176,5 tık kılıfı 22 kuruştur.

3 — Muvakkat granti 364 lira 69 kuruştur.

4 — İstekliler şartname ve numuneleri her gün komisyonda görebilirler.

5 — İstekliler cari seneye ait ticaret odası vesikasiyle 2490 sayılı ka yazılı belgeler ve bu işe yeter muvakkat granti makbuz veya banka me ile belli gün ve saatte komisyona gelmeleri. (4852)

VİROZA

PATİ

Antivirüsle tedavi

Kan çıbanları, el ve ayak parmaklarının arasındaki kaşıntılar, dola meme iltihabı ve çatlaklar, flegmonlar, yanıklar, tıraş yaraları, ergenlik koltuk altı çıbanları.

Tedavisini en erken ve en emin bir surette temin ede

Şark ispençiyari Lâboratuvarı, İSTANBUL.

İstanbul sıhhî müesseseler arttırma ve eksiltme komisyonundan:

Eksiltmeye konulan iş: Mutbak ve hasta bakıcı odaları üzerindeki tarasın demir camekânla örtülmesi

Keşif bedeli: 1998 lira 80 kuruş.

Muvakkat garanti: 149 lira 91 kuruş.

Haydarpaşa emrazı sariye hastanesinde yapılacak olan yukarda yazılı iş açık eksiltmeye konulmuştur.

1 — Eksiltme 18-8-1937 günü saat 15 de Cağaloğlunda Sıhhat ve İçtimaî muavenet müdürlüğü binasında kurulu komisyonda yapılacaktır.

2 — Mukavele, eksiltme bayındırlık işleri genel hususî ve fennî şartnameleri proje keşif hulâsasiyle buna müteferri diğer evrak komisyonda görülebilir.

3 — İstekliler cari seneye ait ticaret odası vesikasiyle bu işe benzer 2000 liralık iş yaptığına dair Nafia Müdürlüğünden almış oldukları müteahhitlik vesikasiyle muvakkat garanti makbuz veya banka mektuplariyle birlikte belli gün ve saatte komisyona gelmeleri. (4850)

Türk Maarif Cemiyeti idaresinde

Bursa Kız Lisesi

Orta ve Lise kısımlarına 20 Ağustos 937 den itibaren talebe kabulüne başlanacaktır. Gündüz ücreti 35 yatı ücreti 185 liradır. Matbu izahname mektep idaresinden istenilebilir. Her husus için Bursada kız lisesi Direktörlüğüne müracaat edilmesi. (4997)

İstanbul Sıhhî Müesseseler Arttırma ve Eksiltme Komisyonundan

Diyarıbekir Nümune hastanesi için satın alınacak 119 kalem eczayı tıbbiye 21 kalem malzemei sıhhiye ve 39 kalem kimyevi ecza açık eksiltmeye konulmuştur.

1 — Eksiltme Cağaloğlunda Sıhhat ve İçtimaî Muavenet Müdürlüğü binasında kurulu komisyonda 18—8—937 günü 16 da yapılacaktır.

2 —Muhammen fiyat: 1801 lira 80 kuruştur.

3 — Muvakkat garanti: 153 lira 14 kuruştur.

4 — İstekliler şartname ve listeleri her gün komisyonda görebilirler.

5 — İstekliler carî seneye ait ticaret odası vesikasiyle 2490 sayılı kanunda yazılı belgeler ve bu işe yeter muvakkat garanti makbuz veya banka mektubiyle birlikte belli gün ve saatte komisyona gelmeleri. (4853)

Diş doktoru

Necati Paksi

Hastalarını hergün sabah 10 dan akşam 19 za kadar Karaköy Tünel meydanı Mahmudiye caddesi No. 1/2 de kabul eder.

Salı ve cuma günleri saat 14 den 18 ze kadar parasızdır.

Göz hekimi

Dr. Murat Rami Aydın

Beyoğlu . Mis sokağı No. 15

Telefon: 41553

Pazardan maada her gün: öğleden sonra saat 2 den 6 ya kadar

Meccanî muayene

Perşembe günleri saat 2 den 5 e kadar Ortaköy Taşbasamak Palangada 25 numarada Doktor Mümtaz Gürsoy fakirleri parasız muayene eder.

DOKTOR

Kemal özsan

Üroloğ . Operatör

Bevliye mütehassısı

Karaköy — Ekselsiyor mağazası yanında. Her gün öğleden sonra 2 den 8 e kadar: Tel: 41235

KURUN doktoru

Necaettin Atasagu

Her gün 16,30 dan 20 ye kadar Lâlelide Tayyare apartımanlarında daire 2 numara 3 de hastalarını kabul eder Cumartesi günleri 14 den 20 ye kadar muayene parasızdır.

İstanbul sıhhî müesseseler arttırma ve eksiltme komisyonundan:

Eksiltmeye konulan iş: 1, 10, 14, 15, 17, 18 No: lı pavyon tamiri.

Keşif bedeli, 7634 lira 71 kuruş.

Muvakkat garanti: 572 lira 63 kuruş.

Bakırköy emrazı akliye ve asabiye hastanesinde yapılacak olan yazılı işler açık eksiltmeye konulmuştur.

1 — Eksiltmeye konulan iş 18-8-937 saat 15,30 da Cağaloğlunda Sıhhî İçtimaî Muavenet Müdürlüğü binasında kurulu komisyonda yapılacaktır.

2 — Mukavelename, eksiltme bayındırlık işleri genel hususî ve fennî nameleri, proje ve keşif hulâsasiyle buna müteferri diğer evrak 39 kuruş mukabilinde komisyondan alınabilir.

3 — İstekliler cari seneye ait ticaret odası vesikasiyle bu işe benzer liralık iş yaptığına dair Nafia Müdürlüğünden almış oldukları müteahhitlik vesikasiyle muvakkat garanti makbuz veya banka mektubu ile birlikte gün ve saatte komisyona gelmeleri. (4851)

Gümrük Muhafaza Genel komutanlığı İstanbul Satınalma Komisyonundan

1 — Komsiyondaki evsaf ve nümunesi veçhile 30 tane demir karyolanın

2— 937 salı günü saat 11 de pazarlığı yapılacaktır.

2 — İsteklilerin ilk teminat olarak 27 liralık vezne makbuzu ile Galata İthalât Gümrüğünde bulunan Komutanlık satınalma komisyonuna gelme (5179)

Şirketi Hayriyeden

Orkestra ve CAZLI tenezzüh sefe

Yarınki cumartesi günü 71 numaralı vapur, mutad tenezzüh sefe yapmak için 14,15 te Köprüden kalkacaktır.

Vapurda; Sarıyere kadar, memleketimize yeni gelen 8 artistten rekkeb

Lilly Szekely idaresinde "POGANY"

Macar orkestra takımı en lâtif ve klâsik parçaları çalacak ve yerden itibaren mükemmel bir caz takımı Köprüye avdet edilinciye dar dans havalarını çalarak sayın yolcumuzun huzur ve safasını te edecektir.

Büfe, lokantacı meşhur Pandeli tarafından deruhde edilmekte Köprüye avdet saat 21,15 dir.